

ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA
(CMK 250. md. ile yetkili bölümüne)

ŞİKAYETÇİ

(SUÇ İHBARINDA BULUNANLAR) : 1- Erkan Baş
2- Nevzat Polat
3- Bekir İşeri
4- Zafer Alkan
5 -Serap Yavuzyolcu
6 -Sultan Çiçek

ŞÜPHELİLER :

- 1- Turgut Özal Başbakanlığında 45. Hükümet üyeleri (13 Aralık 1983- 21 Aralık 1987)
- 2- Turgut Özal Başbakanlığında 46. Hükümet üyeleri (21 Aralık 1987- 9 Kasım 1989)
- 3- Yıldırım Akbulut Başbakanlığında 47. Hükümet üyeleri (9 Kasım 1989-23 Haziran 1991)
- 4- Mesut Yılmaz Başbakanlığında 48. Hükümet üyeleri (23 Haziran 1991-20 Kasım 1991)
- 5- Süleyman Demirel Başbakanlığında 49. Hükümet üyeleri (20 Kasım 1991- 25 Haziran 1993)
- 6- Tansu Çiller Başbakanlığında 50. Hükümet üyeleri (25 Haziran 1993- 15 Ekim 1995)
- 7- Tansu Çiller Başbakanlığında 51. Hükümet üyeleri (15 Ekim 1995- 5 Kasım 1995)
- 8- Tansu Çiller Başbakanlığında 52. Hükümet üyeleri (5 Kasım 1995 – 12 Mart 1996)
- 9- Mesut Yılmaz Başbakanlığında 53. Hükümet üyeleri (12 Mart 1996 – 8 Temmuz 1996)
- 10- Necmettin Erbakan Başbakanlığında 54. Hükümet üyeleri (8 Temmuz 1996 – 30 Haziran 1997)
- 11- Mesut Yılmaz Başbakanlığında 55. Hükümet üyeleri (30 Haziran 1997- 11 Ocak 1999)
- 12- Bülent Ecevit Başbakanlığında 56. Hükümet üyeleri (11 Ocak 1999 – 28 Mayıs 1996)
- 13- Bülent Ecevit Başbakanlığında 57. Hükümet üyeleri (28 Mayıs 1996- 18 Kasım 2002)
- 14- Abdullah Gül Başbakanlığında 58. Hükümet üyeleri (18 Kasım 2002- 11 Mart 2003)
- 15- Recep Tayyip Erdoğan Başbakanlığında 59. Hükümet üyeleri (11 Mart 2003- 5 Eylül 2007)
- 16- Recep Tayyip Erdoğan Başbakanlığında 60. Hükümet üyeleri (5 Eylül 2007 - ...)
- 17- 50. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakanı
- 18- Ali Şevki Ereğli 51. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 19- Aykon Doğan 52. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 20- 53. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakanı
- 21- 54. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakanı
- 22- 55. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakanı
- 23- 56. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakanı
- 24- Yüksel Yalova 57. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 25- Yılmaz Karakoyunlu 57. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 26- Kemal Unakıtan 58. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 27- Abdüllatif Şener 59. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 28- Mehmet Şimşek 60. Hükümet dönemi özelleştirmeden sorumlu bakan
- 29- Ufuk Söylemez 50. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
- 30- 50. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
- 31- 50. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
- 32- Tezcan Yaramancı 51., 52. ve 53. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
- 33- 51. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
- 34- 51. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri

- 35- 52. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
36- 52. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
37- 53. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
38- 53. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
39- Uğur Bayar 54. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
40- 54. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
41- 54. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
42- 55. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
43- 55. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
44- 55. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
45- 56. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
46- 56. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
47- 56. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
48- 57. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
49- 57. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
50- 57. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
51- 58. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
52- 58. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri
53- 58. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
54- Metin Kilci 59. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
55- 59. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı üyeleri (Sami Ölmeztoprak, Nadir Aksoy, Önder Kocabay, Aziz Gökçe, Celalettin Okçu, Ahmet Aksu, Adnan Gürdal, Şükrü Doğan)
56- 59. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri
57- Ahmet Aksu 60. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanı
58- 60. Hükümet dönemi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) üyeleri (Osman İlter, Sami Ölmeztoprak, Mehmet Şükrü Doğan, Hasan Köktaş, İsmail Destan)
59- 60. Hükümet dönemi Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) üyeleri (Recep Tayyip Erdoğan, Mehmet Şimşek, Ali Babacan, Binali Yıldırım, Cevdet Yılmaz, Nazım Erken)
60- Soruşturma aşamasında isimleri saptanacak diğer sorumlular.

SUÇ : Örgütlü olarak Anayasayı ihlal, Görevi kötüye kullanma, irtikap, denetim görevinin ihmali, soruşturma sırasında ortaya çıkacak yeni suçlar

SUÇ TARİHİ : 13.12.1983 tarihinden itibaren

KONU : Şüpheliler hakkında “örgütlü olarak Anayasayı ihlal”, “görevi kötüye kullanma”, “irtikap”, “denetim görevinin ihmali” ve soruşturma sonucunda ortaya çıkacak yeni suçlardan soruşturma yapılarak cezalandırılmaları talebinden ibarettir.

AÇIKLAMALAR :

ÖZELLEŞTİRME

Ülkemizde özelleştirme uygulamaları ilk defa, 29.02.1984'te çıkarılan ve 17.03.1984 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 2983 sayılı yasayla gündeme gelmiştir. 2983 sayılı yasayı sonrasında birçok yeni düzenleme izlemiştir. Bu düzenlemeyi takiben, 1985 yılından itibaren 270 kamu kuruluşu, 22 yarım kalmış tesis, 524 taşınmaz, 8 otoyol, 2 boğaz köprüsü, 103 tesis, 6 liman, şans oyunları lisans hakkı ve Araç Muayene İstasyonları özelleştirilmiş veya özelleştirme kapsamına alınmıştır.¹ Bu çerçevede, **1985 ile 2009 yılları arasında toplam bedeli 38,6 milyar dolar olan özelleştirme gerçekleştirilmiş, bunun 31,2 milyar dolarlık bölümü AKP hükümetleri döneminde yapılmıştır.**

2010 yılında ise şeker fabrikalarının, TCDD'ye ait limanların, Türk Hava Yolları'ndaki yüzde 49'luk kamu payının, Türkiye Halk Bankası'nın, Milli Piyango'nun, otoyollar ve Boğaz köprüleri işletmelerinin, TEDAŞ'ın, Türkiye Denizcilik İşletmeleri'nin, Başkent Doğalgaz Dağıtım'ın, Sümer Holding'in ve daha pek çok kamu taşınmazının satışı gündemdedir. Bu özelleştirmelerden elde edilmesi beklenen "gelir", 10,4 milyar TL'dir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından özelleştirmenin "ana felsefesi", "*devletin, asli görevleri olan adalet ve güvenliğin sağlanması yolundaki harcamalar ile özel sektör tarafından yüklenilemeyecek altyapı yatırımlarına yönelmesi, ekonominin ise pazar mekanizmaları tarafından yönlendirilmesidir*"² şeklinde tanımlanmaktadır.

Özelleştirme uygulamalarının zeminini oluşturan "Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" başlıklı 4046 sayılı yasanın 1.maddesi (f) bendinde ise, özelleştirmelerin temel amacı şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Genel ve Katma Bütçeli idarelerle bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların mal ve hizmet üretim birimleri ve varlıkları (...) ile bu Yasanın 35.maddesinin (B) fıkrasında belirtilen kamu iktisadi kuruluşlarının temel kuruluş amaçlarına uygun mal ve hizmet üretim birimlerinin işletilmesi haklarının ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamak için özelleştirilmelerine ilişkin esasları düzenlemek."

Başka bir ifadeyle, ÖİB tarafından özelleştirmenin ana felsefesi olarak ifade edilen "ekonominin pazar mekanizmaları tarafından yönlendirilmesi" eyleminin, 4046 sayılı kanunda "verimlilik artışı" ve "kamu giderlerinde azalma sağlamak" şeklinde icra edileceği öngörülmektedir.

Son yirmi beş yıldır gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarına bakıldığında bu felsefenin dayanak noktası olan "piyasalar verimliliği artırır" varsayımının da, özelleştirmelerin "kamu giderlerinde azalma sağlayacağı" iddiasının da geçersiz olduğu görülmektedir. Kaldı ki "kamu yararı"nın "verimlilik artışı" ve "kamu harcamalarının azaltılması" gibi iki müphem ölçüte bağlanmış olması başlı başına tartışılması gereken bir durumdur. Toplumsal refahın artırılması amacıyla, örneğin, "işsizliğin önlenmesi mi daha büyük bir öncelik olmalıdır, yoksa işsizlik yaratarak 'verimliliğin artırılması' mı?" diye sorulabilir. Benzer şekilde halka ucuz ve güvenilir gıda temini için kamunun üretici rolünü sürdürmesi mi kamu yararınadır, yoksa her koşulda "kamu harcamalarının azaltılması" mı?

¹ Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, *Türkiye'de Özelleştirme*, s.8.

² Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, *Türkiye'de Özelleştirme*, s.1.

Bunlar gibi çok sayıda soru yöneltmek mümkündür ve bu tür sorular yirmi beş yıldır devam eden özelleştirme süreci boyunca da yöneltilmiştir; yönelilmeye devam edilmektedir. Ancak özelleştirmelere dayanak oluşturan kanunun kendi ölçütleriyle bile özelleştirme uygulamalarının savunulamayacağını gösteren birçok örnek mevcuttur. Başka bir ifadeyle, özelleştirmeler pek çok örnekte verimlilik artışına yol açmadığı gibi, devleti hem kamu işletmelerinden elde ettiği gelirlerden hem de önemli miktarlarda vergi gelirinden mahrum bırakmıştır. Bunların bazı somut örneklerine aşağıda değinilecektir.

Özelleştirme uygulamaları, Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı rakamlarla 3 milyon 361 bin işsiz bulunduğu, yani resmi rakamlarla bile, aileleri de hesaba katıldığında yaklaşık 12 milyon kişiyi doğrudan etkileyen işsizlik sorunu bu boyutlardayken, binlerce emekçinin işsiz kalmasına neden olmuştur. Özelleştirmeler sonucunda işinden atılan, emekliliğe zorlanan veya sözleşmeli (4/B) ve geçici (4/C) statüde çalışmaya zorlanan emekçilerin ötesinde, halkın refahına verilen zarar çok daha yaygın bir kesimi etkilemiştir. **Şeker fabrikaları, TEKEL gibi tarımsal girdi kullanan kamu işletmelerinin tasfiyesiyle binlerce tarım emekçisinin yoksullaşmasına sebep olunmuş, Et ve Balık Kurumu, Süt Endüstrisi Kurumu, Sümerbank gibi halka ucuz ve kaliteli gıda ve giyecek temin eden kurumların tasfiyesiyle yoksul halkın en önemli gider kalemlerinden olan gıda ve giyecek harcamalarının artışına neden olunmuştur.** Enerji santrallerinin, elektrik ve doğalgaz dağıtım şebekelerinin özelleştirilmesi üzerinden elektrik ve gaz fiyatları sürekli artmış, belediye hizmetlerinin özelleştirilmesiyle halkın ulaşım maliyeti tırmanmış, telekomünikasyon hizmetlerinin özelleştirilmesiyle haberleşme gün geçtikçe pahalı hale gelmiştir. Eğitim ve sağlıkta piyasalaştırma uygulamalarıyla halkın sağlığıyla oynanmış, eğitimde eşitsizlikler artmış ve emekçi çocukları eğitim hakkından büyük ölçüde mahrum bırakılmış, insanlarımız özel hastanelerde rehin kalmak, parası olmadığı için tedavi görmemek gibi büyük trajedilerle tanışmaya mecbur bırakılmıştır.

Gelinen noktada özelleştirmeler, Türkiye'nin en büyük ve kârlı işletmelerinin, birkaç yıllık kârına karşılık gelen fiyatlarla sermayeye devredilmesi boyutuna varmış bulunmaktadır. Birçok uygulamada özelleştirildikten sonra herhangi bir yatırım yapılmamasına karşın özelleştirme bedelinin birkaç yıl içinde çıkartıldığı göze çarpmaktadır.

Özelleştirmeler hakkında açılan dört binden fazla dava ve alınan aleyhte kararlara rağmen uygulanmayan yargı kararlarının sayısının çokluğu, özelleştirme politikalarının hukuk tanımaksızın gerçekleştirildiğinin karinesidir. Birçok özelleştirme örneğinde, kamu kurumları alelacele yandaş sermaye gruplarına devredilmiş, bazı örneklerde satılan kurumların yalnızca arazi bedelleri özelleştirme bedelini aşmış ve bu kurumlar tasfiye edilerek kamu zarara uğratılmıştır.

Özet olarak özelleştirme adı altında, yaklaşık yirmi beş yıldır yürütülen politikalarla, halka ait değerleri ve halkın eğitim, sağlık, ulaşım, haberleşme gibi temel hakları sermayenin kâr hırsına terk edilmiş, hukuksuzluklar ve şaibelerle yüklü uygulamalara imza atılmış, yani büyük bir suç işlenmiştir.

Bu uygulamaların genel hatlarını örnekleyen bir dökümüne aşağıda ki bölümlerde yer verilmiştir.

SOSYAL DEVLET – KAMU YARARI

“Sosyal devlet” ilkesi kaynağını Anayasa’dan almaktadır. Anayasa’nın 2. ve 5. maddelerinde³), Türkiye Cumhuriyeti “sosyal bir hukuk devleti” olarak tanımlanmış ve devletin temel amaç ve görevleri arasında “sosyal hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacak siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak” da sayılmıştır. “Sosyal devlet”in, asli görevlerini ÖİB tarafından özelleştirmenin ana felsefesi olarak ifade edilen “adalet ve güvenliğin sağlanması”na indirgemesi mümkün değildir. Devlet sosyal hakların kullanılmasının önündeki engelleri ortadan kaldırmanın yanında bunların hayata geçmesini sağlamakla da yükümlüdür.

Anayasa Mahkemesi çeşitli tarihlerdeki kararlarında, sosyal devleti tanımlamış ve toplumsal adaletin sağlanmasını devletin asli görevleri arasında saymıştır:

"(..) (Sosyal devlet) çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadî ve malî tedbirler alarak çalışanları koruyan, işsizliği önleyici ve millî gelirin adalete uygun biçimde dağılmasını sağlayıcı tedbirler alan adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini yükümlü sayan, hukuka bağlı kararlılık içinde ve gerçekçi bir özgürlük rejimini uygulayan devlet demektir." (Anayasa Mahkemesi, 16-27 Eylül 1967 tarih ve E.1963/336, K.1967/29)

"Sosyal hukuk devleti, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak gerçek eşitliği yani sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlamakla yükümlü devlet demektir. Çağdaş devlet anlayışı, sosyal hukuk devletinin, tüm kurumlarıyla Anayasa'nın sözüne ve ruhuna uygun biçimde kurulmasını gerekli kılar. Hukuk devletinin amaç edindiği kişinin korunması, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilir." (Anayasa Mahkemesi, 26 Ekim 1988 Tarih ve E.1988/19, K.1988/33)

Bu kararlar ışığında, devletin yükümlülüğünün toplumsal yani sosyal adaleti ve güvenliği sağlayacak önlemleri almak olduğu görülmektedir. Doktrinde de sosyal devletin görevlerini gerçekleştirmeye yönelik tedbirler iki gruba ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi, herkese insan onuruna yaraşan asgarî bir yaşam düzeyi sağlamaya yönelik tedbirler, yani sosyal haklardır. İkincisi ise gelir ve servet farklılıklarının azaltılmasına yönelik tedbirlerdir. **Sosyal hakların (çalışma, sosyal güvenlik, konut, eğitim, sağlık hakkı vb.) hayata geçmesi için bunların yasalarda tanınması yeterli olmamaktadır. Sosyal haklar hiçbir şekilde sınırlandırılmazlar.** Bu kuralın istisnası sayılabilecek olan, Anayasanın 65. maddesine göre “Devlet, sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek, malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirir”.

“Ekonomik istikrarın korunması” ve “malî kaynaklarının yeterliliği” siyasal iktidarların politikaları ile belirlenmektedir. Dolayısıyla ülkemizde sosyal devletin ne ölçüde ve hangi araçlarla gerçekleşeceği de siyasal iktidarlar tarafından belirlenmektedir.

³ **MADDE 2.** – Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve **sosyal bir hukuk Devletidir.**

MADDE 5. – Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, **sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya**, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

Ancak, **Anayasa Mahkemesi Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen “yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma hakkı” ile bağlantılı olan sosyal haklar (örneğin sosyal güvenlik hakkı, sağlık yardımı) söz konusu olduğunda, Anayasanın 65. maddesinde öngörülen sınırlamanın uygulanamayacağına, devletin bu takdirde bu hakları gerçekleştirmek zorunda olduğu yönünde karar vermiştir.** (Anayasa Mahkemesi'nin 16.10.1996 tarih, E. 1996/17, K. 1996/38)⁴

Nihayet, sosyal devlet gelir ve servet farklılıklarının azaltılmasına yönelik tedbir almakla yükümlüdür. Dolayısıyla buna aykırı olarak yapacağı tüm işlemler anayasa ile güvence altına alınmış olan sosyal devlet ilkesine aykırı olacaktır.

Bütün idari işlemlerin kamu yararı maksadını taşıması gerektiği de tartışmasızdır. “Kamu yararı” yönetim hukukunun temel kavramlarından biridir, belki de en vazgeçilmez, en zorunlu olanıdır. İdare işlem tesis ederken kişisel, siyasal, üçüncü kişilere yarar sağlama amacı gütmemeli, mali çıkar sağlama amacıyla yetki saptırması içinde bulunmamalı, ayrıca birden fazla kamu yararının çatışması durumunda “üstün kamu yararını” dikkate almalıdır. Dolayısıyla idari işlemin maksat yönünden yargısal denetimi de işlem ile sağlanan her türlü yarar ve işlemin ortaya çıkardığı tüm sakıncalar göz önüne alınarak yapılmalıdır. Ayrıca, yasada özel bir amaç belirlenmiş ise işlemin bu amaca uygun olması gerektiği kuşkusuzdur.

Oysa ülkemizde yapılan özelleştirmelerin kamu yararına aykırılık taşımakta olduğu açıkça görülmektedir.

Örneğin TÜPRAŞ, petrol ihtiyacını ithalatla karşılayan ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda, dışarıdan satın alınan petrolün katma değeri yüksek bir üretim süreci ile petrol ürünlerine dönüştürmektedir. 28,1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile Türkiye’de rafineri sektörünün tamamını temsil eden TÜPRAŞ, petrol ürünleri pazarının yüzde 60’ından fazlasına sahip bulunmaktadır. Sektörde tekel konumunu yıllardır kamu yararı doğrultusunda faaliyet göstererek bir kamu şirketi olarak sürdüren TÜPRAŞ, özelleştirilmeden önce devlete tek kuruluş yükü olmadığı gibi yarattığı katma değer ile ülkemizin en büyük sanayi kuruluşu durumundaydı. Kamuya bu denli yararı olan bir işletmenin özel sektöre devredilmesinin kamu yararı amacı taşımadığı açıktır.

PETKİM özelleştirmesine ilişkin Danıştay kararında da benzer gerekçelerle bu sonuca varılmıştır.; *“petrokimya ürünlerine olan talebin sürekli arttığı ülkemizde, yapılan yatırımlarla üretim kapasitesi artan ve kâr eden büyük bir petrokimya kompleksi olan PETKİM'in %51 oranındaki kamu hissesinin özelleştirilmesinde üstün kamu yararı bulunmadığı sonucuna varılmıştır (DİDDK, YD. Tarih 27.12.2007, İtiraz No: 2007/939)”*

⁴ “Anayasa'nın 65. maddesinde, devletin sosyal ve ekonomik alanlarda belirtilen görevlerini, ekonomik istikrarın korunmasını gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği öngörülmektedir. Böylece, Anayasa'nın 60. maddesiyle bireylere tanınan ‘sosyal güvenlik hakkının sağlanması için alınacak önlemler ve kurulacak teşkilat bakımından Devleti görevlendirilmekte, 65. madde ile de bu göreve kimi sınırlamalar getirilmektedir. Ancak 60. madde ile tanınan ‘sosyal güvenlik hakkı’ yine Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen ‘yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma hakkı’ ile bağlantılıdır. Dolayısıyla **Devlet, ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken yapacağı düzenlemelerde ‘yaşama hakkı’nı ortadan kaldıran ya da kısıtlayan kurallar getiremeyecektir.**”

POAŞ'ın özelleştirmeden hemen önce 5.259 olan istasyon sayısı giderek azaltılmış, 2009'da 3.008'e kadar gerilemiştir. POAŞ'ta özelleştirilmeden önce toplam 3.898 olan çalışan sayısı, satışın ardından yüzde 71 oranında azalarak 1.074'e düşmüştür. Özelleştirmenin amacı olarak ileri sürülen, mevzuatta da yer alan; Kamu giderlerinin azaltılacağı, sermayenin tabana yayılacağı, rekabet yoluyla hizmetlerin kaliteli, ucuz sağlanacağı, pazara girecek yeni şirketler yoluyla tekel/oligopol yapıların oluşmasının engelleneceği gibi amaçlara uygun olarak yapılmadığı POAŞ özelleştirmesi örneğinde görülmektedir.

Özelleştirme işlemlerinin yasal dayanakları olan, Anayasa'nın 47. maddesinin ve 4046 sayılı "Özelleştirme Uygulamalarının Hakkında Kanun"un, amaç, kapsam ve gerekçelerine dair düzenlemeleri incelediğimizde, bu işlemlerin ilgili mevzuatın gerekçelerine ve amaçlarına, sosyal devlet ve kamu yararı ilkelerine dolayısıyla hukuka aykırı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Anayasa'nın 47. maddesindeki değişikliği de kapsayan 4446 sayılı Kanun 14.08.1999 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu değişiklik ile Anayasa'nın 47. maddesinin kenar başlığı, "devletleştirme" yanında "özelleştirmeye" de yer verecek şekilde değiştirilmekte ve maddeye iki yeni fıkra eklenmektedir. 4446 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde; *"Anayasa'nın konuya ilişkin hükümlerinin, Ülkemizin ihtiyacı olan yatırım ve hizmetlerde uygulanacak evrensel ilke ve uygulamalara paralel bir biçimde değiştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Ülkemizin kalkınması için büyük önem taşıyan çağdaş hukuk ilkelerine Anayasamızda da yer verilmesi amacıyla bu Kanun Teklifi hazırlanmıştır."* denmektedir. **Anayasa'ya devletleştirme kavramının yanı sıra özelleştirme kavramını da ekleyen bu değişikliğin gerekçesinde ülkenin kalkınması için büyük önem taşıyan çağdaş hukuk ilkelerine yer verme amacından bahsedilmiştir, ancak özelleştirmelerin ülkenin kalkınması yönündeki etkisinin olumsuz olduğu açıktır.**

Kalkınma kavramı; bir ekonomide halkın değer yargıları, dünya görüşü ile tüketim ve davranış kalıplarındaki değişimleri içerecek biçimde toplumsal ve kurumsal yapıda dönüşüme yol açan büyüme olarak tanımlanmıştır (BSTS İktisat Terimleri Sözlüğü). Yani salt ekonomik bir büyüme değil, toplumu dönüştüren ve geliştiren sosyal-ekonomik bir büyüme de söz konusu olduğunda ancak kalkınmadan söz edilebilir. Özelleştirme uygulamaları incelendiğinde bu uygulamaların ülkenin kalkınmasına yönelik hiçbir olumlu etkisinin olmadığı, aksine işsizlik gibi sosyal sorunları gitgide artırdığı, kamusal kaynakların sermayedarlara aktardığı ve kamusal gelirleri azalttığı gözlemlenecektir.

T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın resmi internet sitesinde yer alan "özelleştirme programının amaçları" bölümüne aşağıda aynen yer verilmiştir:

"Özelleştirme ile devletin ekonomideki sınai ve ticari aktivitesinin en aza indirilmesi hedeflenirken, rekabete dayalı piyasa ekonomisinin oluşturulması, devlet bütçesi üzerindeki KİT finansman yükünün azaltılması, sermaye piyasasının geliştirilmesi ve atıl tasarrufların ekonomiye kazandırılması, bu yolla elde edilecek kaynakların altyapı yatırımlarına kanalize edilmesi mümkün olacaktır.

Özelleştirmenin temel amacı nihai olarak, devletin ekonomide işletmecilik alanından tümüyle çekilmesini sağlamaktır. Öte yandan borsa ve sermaye piyasalarını geliştirmeden Türkiye'de sağlıklı bir ekonomik gelişmeden bahsetmek mümkün değildir. Şirketlerin yalnızca bankacılık sektörüne bağlı olmadan hisse senedi, tahvil ve bono ihracı yoluyla kaynak temin edebilmeleri ve bu kaynak maliyeti ile enflasyon arasında sağlıklı bir ilişkinin olabilmesi için, sermaye piyasalarının geliştirilmesi gerekir. Sermaye piyasasının gelişimi ise, tasarrufların

daha büyük bir kısmının mali piyasalara yönlendirilmesi ve bu suretle oluşan fonların sermaye piyasasına akışına imkân verecek bir ekonomik yapının oluşturulması ile mümkündür.

Bu açıdan değerlendirildiğinde özelleştirme uygulamaları ile bir yandan mali piyasalara ve dolayısıyla sermaye piyasalarına yönelmeyen yerli ve yabancı tasarrufları bu piyasalara yönlendirecek yeni kaynaklar yaratılması, diğer yandan da kamu kesiminin fonlar üzerindeki talebi nedeniyle sıkışan mali piyasa üzerindeki olumsuz baskının engellenmesi hedeflenmektedir.”

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın resmi açıklamasından da anlaşılacağı üzere özelleştirme uygulamaları, anayasal düzenlemenin gerekçesinde belirtilen kalkınma unsurunu hedeflememekte, uygulamalar sonucu ülkenin kalkınmasına yönelik herhangi bir katkı sağlamamakta, dolayısıyla ilgili Anayasa maddesinde yapılan değişikliği düzenleyen 4446 sayılı Kanunun 1. maddesinin gerekçesine dahi aykırılık oluşturmaktadır.

1994 yılında çıkarılan 4046 sayılı Kanun'a göre özelleştirmelerin 2 amacı vardır:

- Ekonomide verimlilik artışı sağlamak.
- Kamu giderlerinde azalma sağlamak.

Tüm idari işlemlerde kamu yararının korunması esastır, dolayısıyla özelleştirme de kamu yararına zarar veremez, verdiği takdirde hukukun genel ilkelerine aykırı bir durum doğacak ve hukuk dışı kabul edilecektir. Yani yasal çerçeveye göre özelleştirme kamu yararını koruyarak ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamak için yapılır, oysa günümüzde ve geçmişte yaşanan özelleştirme uygulamalarının bu amaçla bağdaşmamakta, özelleştirmelerin gerçek amacı sermayedarların karlarının artırılması, kamu kaynaklarının kar artışı için seferber edilmesi şeklinde seyretmektedir.

T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından çıkarılan “Türkiye’de Özelleştirme” adlı kitapçıkta ve kurumun resmi internet sitesinde yer alan bir diğer açıklamada:

“Özelleştirmenin ana felsefesi, devletin, asli görevleri olan adalet ve güvenliğin sağlanması yolundaki harcamalar ile özel sektör tarafından yüklenilemeyecek altyapı yatırımlarına yönelmesi, ekonominin ise pazar mekanizmaları tarafından yönlendirilmesidir” denmektedir.

Bu ifadeler, yukarıda belirttiğimiz ilkelerden “sosyal devlet” ve “kamu yararı”na aykırı olduğu gibi, özelleştirmelere dayanak olan yasal mevzuatların gerekçelerinde belirtilen; kalkınma, ekonomide verimlilik ve kamu giderlerinin azaltılması unsurlarına da aykırıdır.

Özelleştirme uygulamalarında yaşanan pratiği gözlemlediğimizde bu pratiğin, yasal mevzuatın gerekçe ve amaçlarına aykırı olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın felsefesi ile tamamen uyumlu olduğunu gözlemleyebiliriz. Zira PETKİM, TÜPRAŞ, SEKA gibi özelleştirme işlemleri yakından incelendiğinde özelleştirme konusu kurumların kar-zarar oranlarına, stratejik önemlerinin olup olmadığına ya da ne kadar verimli olduğuna bakılmaksızın özelleştirmeye gidildiği ortaya çıkacaktır. Bunun en açık örneğini dönemin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan 2005 yılında sarf ettiği şu sözlerle vermektedir “ *Satacağız tabi, kar edeni de zarar edeni de satacağız. Neden? Devlet sanayici olmaz da ondan.*”

Somut örnekler vasıtasıyla da yasal mevzuatın dayandığı gerekçe ve amaçlara uyulmadığı görülmektedir. 1985–2007 yılları arasında resmi verilere göre elde edilen gelir 14,3 milyar dolar özelleştirme giderleri ise 13,9 milyar dolardır. TELEKOM, TÜPRAŞ ve TEKEL birkaç yıllık karları karşılığında özelleşmiştir. Özelleştirmeler sonucu elde edilen gelirlerin tahsilâtında zorluklar yaşanmış, TDİ limanlarının özelleştirilmesi sürecinde bu sebeple kamu 725 milyon dolar zarara uğratılmıştır.

Özelleştirme işlemleri, özellikle 4046 sayılı Kanun'un amaç kısmında belirtilen “*kamu giderlerinde azalma sağlamak*” ifadesine açıkça aykırı olduğu gibi kamu gelirlerinde kayıplara yol açarak zarar meydana getirmektedir. Özellikle yüksek karlar elde eden kurumların özelleştirilmeleri ile beraber kamu uzun vadede milyarlarca dolarlık kardan mahrum bırakılmıştır. Büyük kurumların uluslararası sermaye tarafından satın alınması sonucu bu kurumlardan elde edilen karın büyük bölümü yurtdışına aktarılmıştır. Bu gelir kaybı ise vatandaşlara daha fazla vergi meblağları yüklenerek, artarda zamlar yapılarak tolare edilmeye çalışılmıştır.

Nitekim bu gibi sebeplerle birçok özelleştirme işlemi yargı kararları ile iptal edilmiş, ancak iptal kararları uygulanmayarak hukuk göz ardı edilmiştir.

Yukarıda izah edilen sebeplerle, **özelleştirme işleminin kendisi ve bu işlemlere yönelik karar almak ve uygulamak, özelleştirmenin dayanağı olan yasal mevzuat kapsamındaki, Anayasa'nın 47. Maddesi'nin gerekçe kısmında ifade edilen “kalkınma” unsuruna, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un amaç kısmında belirtilen ekonomide verimliliği sağlamak ve kamu giderlerini azaltmak unsurlarına, hukukun genel ilkelerinden sosyal devlet ve kamu yararı kavramlarına açıkça aykırılık içermektedir.**

ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI

ÖZELLEŞTİRMELERLE KAMU ZARARA UĞRATILMIŞTIR

Özelleştirme politikalarının başladığı 1985 yılından bu yana, bu uygulamalar sonucunda kamunun zarara uğratıldığını gösteren pek çok örnek ortaya çıkmıştır. Bu örneklerin önemli bir bölümü ise yargı konusu olmuştur. Bu kapsamda şu uygulamalar hatırlatılabilir:

A. TEKEL Özelleştirmesi

- TEKEL, özelleştirilmek üzere dört anonim şirkete bölünmüş, bunlardan biri olan Alkollü İçki ve Sanayi ve Ticareti AŞ'nin %100 hissesi 24 Şubat 2004 tarihinde imzalanan sözleşme ile blok halinde Mey İçki tarafından satın alınmıştır. Nuro, Limak, Özaltın ve Tütsab şirketlerinin ortaklığında kurulan Mey İçki, TEKEL'in 17 fabrika ve çeşitli mal varlıklarından

oluşan alkollü içki bölümünü 292 milyon dolarlık bir bedelle satın almıştır. Firmanın ödemeyi %50 peşin, bakiye tutarının ise 2 yılda eşit taksitle ödenmesine karar verilmiştir.

Özelleştirmenin üzerinden 2 yıl geçtikten sonra, Tekel Alkollü İçkiler San. ve Tic. A.Ş.'nin yüzde 92 hissesi Mey İçki tarafından American Texas Pasific Group isimli yabancı bir şirkete, bu kez 810 milyon dolara devredilmiştir. Başka bir ifadeyle, TEKEL'e hiçbir yatırım yapılmadan sadece bu alım satım işlemiyle bir sermaye grubunun 500 milyon doların üzerinde bir vurgun gerçekleştirmesine olanak sağlanmıştır.

Bu arada, Mey İçki'nin Pacific Group'a devredilmesinden bir süre sonra, 11.10.2007 tarihinde DSP İstanbul Milletvekili Hasan Macit tarafından dönemin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'a verilen 7/413 esas sayılı yazılı soru önergesinde, Mey İçki'nin kasasında bulunan 348,4 trilyon (348,4 milyon) TL'nin Mey İçki firmasına devredilip devredilmediği sorulmuş, Unakıtan ise önergeye verdiği cevapta, "satış sözleşmesinin 24.02.2004 tarihli bilanço üzerinden yapıldığı, firmaya herhangi bir nakit devri yapılmadığını" söyleyerek iddiayı yalanlanmıştır.

- Tekel Sigara Sanayii İşletmeleri ve Ticareti A.Ş. ihalesini 1,72 milyar dolara British American Tobacco (BAT) kazanmıştır. İhalede Tekel'e ait İstanbul, Adana, Balıca, Bitlis, Malatya ve Tokat sigara fabrikaları satılmıştır. Sözleşmenin tarihi 24 Haziran 2008'dir. TEKEL'in sigara bölümünün BAT'a satışından sonra hükümet, TEKEL'in 2010 yılından itibaren ithal edilen sigara tütününden ton başına aldığı 3000 dolarlık Tütün Fonu vergisini kaldırarak, tütün ithalatçısı konumundaki sigara üreticilerine büyük bir kolaylık sağlamıştır. Tütün Eksperleri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Oktay Çelik'in değerlendirmesine göre uluslararası tekellerin üretimini yüzde 15 civarında azaltan hükümet, kamuyu bu yolla 150 milyon dolarlık zarara uğratmıştır.

Tütün Fonu'nun kaldırılmasıyla birlikte, ithal tütün fiyatı yerli tütün fiyatının net biçimde altına indi ve yerli tütünün hiçbir rekabet gücü kalmamıştır. Fonun kaldırılmasını takiben yerli tütünün maliyeti 75 kuruş olarak kalırken, ithal tütünün maliyeti 60 kuruşa inmiştir.

Avrupa Birliği'ne verilen takvime göre, Tütün Fonu'nun 2018 yılına kadar kademeli olarak diğer tütünlerin ithalatında da kaldırılacağı ve Türkiye'de hiçbir tütün türünün ithal tütünle rekabet edemez hale getirileceği bilinmektedir.

B. TCDD ve Türkiye Denizcilik İşletmeleri'ne (TDİ) ait limanların özelleştirilmesi

- TCDD'ye bağlı limanların özelleştirilmesi sürecinde oluşan zararın iki boyutu bulunmaktadır. İlk boyut özelleştirme sürecinin 2003-2008 yılları arasında ortaya çıkardığı kayıptan doğan zarardır. Sadece konteynır taşımacılığında doğan zarar, minimum 2 milyon TEU'luk (yaklaşık 22 milyon ton) yük kaybından hareketle, 250-300 milyon dolardır. Bu rakamın yarısıyla tüm TCDD limanlarında konteynır elleçlemesi için gerekli asgari yatırımların yapılması ya da mevcut konteynır kapasitesinin geliştirilmesi, iyileştirilmesi için gerekli yatırımların yapılması sağlanabilirdi. Bu da TCDD limanlarının konteynır elleçlemelerindeki payının azalması değil artması ya da en azından korunması anlamına gelirdi. Mevcut durumun korunması halinde ise TCDD limanları, 2008 yılında yıllık 400-450 milyon dolar gelir, 250 milyon dolar kâr elde eden işletmeler durumunda olurdu. İzmir, İskenderun ve Derince Limanları'nın da devredilmeleri ile 36 ila 49 yıllık işletme hakkı devirlerinin ortaya çıkaracağı zarar 4-5 milyar dolar mertebesinde hesaplanmaktadır.

Özelleştirme İdaresi'nin, 1997-2003 yılları arasında özelleşen TDİ limanlarının kamudaki performansı, özel sektördeki performansını değerlendirmek amacıyla yaptığı kıyaslamada,

Alanya, Antalya, Giresun, Hopa, Marmaris, Ordu, Rize, Sinop, Tekirdağ limanlarının istihdam, hizmet verilen gemi sayısı ve hizmet miktarı açısından kamudaki performansının gerisinde kaldığını ortaya koymaktadır.

“Kamu yararı”nı “verimliliğin artışı ölçütüne göre değerlendiren 4046 sayılı yasa göz önünde bulundurulduğunda, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nın bizzat itiraf ettiği bu tablo çarpıcıdır.

- Liman özelleştirmelerinin ardından kamunun alacaklarının tahsilinde de ciddi sorunlar yaşanmıştır. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu’nun raporuna göre 2002 yılına kadar geçen sürede, süresi dolan kamu alacaklarının 165 milyon doları tahsil edilememiştir. Yeniden yapılandırılmalarına rağmen, borçlarını zamanında ödemeyen birçok liman alıcısı hakkında haciz süreci başlatılmıştır.

Limn İş Sendikası yetkilileri, tahsil edilemeyen alacaklara, 1996 yılı kârı 80 milyon dolar olan TDİ limanlarının özelleştirilmesinden bu yana, kamunun mahrum kaldığı yüzlerce milyon dolarlık gelir de eklendiğinde, devletin TDİ limanlarının özelleştirilmesinden kaynaklı zararının 725 milyon doları bulunduğunu ileri sürmektedir.

C. Türk Telekom Özelleştirmesi

- Türk Telekom yüzde 55 hissesinin blok satış yöntemiyle 6 milyar 550 milyon dolar karşılığında, Oger Telecoms LLC ve Saudi Oger Limited’in oluşturduğu Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu’na satılmıştır. 14 Kasım 2005 tarihinde yapılan hisse devir sözleşmesi ile Türk Telekom Lübnanlı Hariri ailesine ait olan Oger Telecoms’a devredilmiştir.

Telekom, Oger’e devredildikten sonra kamuya ödenen taksitler aşağı yukarı kurumun net dönem kârına eşit olmuştur. Aşağıdaki tablodan da izlenebileceği gibi, 4 yıllık dönemde kamuya yapılan ödemeler, net kârın altında kalmıştır.

Tablo 1: Yıllara Göre Türk Telekom’un Net Dönem Kârı (Bin TL)

Yıl	Türk Telekom’un Net Dönem Kârı (TL)	Oger’in Yaptığı Taksit Ödemesi		Merkez Bankası yıllık ortalama \$/TL kuru
		\$	TL	
2005	1.762.408	1.310.000	1.756.435	1,34079
2006	2.208.349	1.431.000	2.047.918	1,43111
2007	2.591.656*	4.310.000	5.605.586	1,30060
2008	1.627.370	-	-	
2009	1.652.027	-	-	
TOPLAM (cari fiyatlarla)	9.841.810	7.051.000	9.407.317	

Kaynak: Türk Telekom finansal tablolarından derlenmiştir. <http://www.turktelekom.com.tr/tt/portal/YatirimciIliskileri/Mali-Operasyonel-Veriler/#>

(*)1 Ocak 2008 tarihinden itibaren yürürlüğe giren Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın uygulanması nedeniyle revize edilmiştir.

Türk Telekom'un yüzde 55 hissesi 6 milyar 550 milyon dolara satılmış olmasına karşın, 2006-2009 yılları arasında şirketin elde ettiği net kâr 8 milyar 79 milyon TL'dir. Başka bir ifadeyle Türk Telekom'un %55'lik hissesi, firmanın 2005'ten itibaren yaklaşık 5 yılda elde ettiği kârdan daha düşük bir değere satılmıştır.

D. Enerji Santrallerinin Satışı

- TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası'nın hazırladığı "Türkiye Karanlıkta Kalmasın" araştırmasında, enerji özelleştirmelerinde bugüne kadar 7 milyar 51 milyon 315 bin dolarlık zarar olduğu hesaplanmıştır. AKTAŞ'ta 4 milyar 16 milyon 611 bin dolar, YİD-Yİ uygulamalarıyla 2 milyar 252 milyon dolar, KEPEZ'de 300 milyon 491 bin dolar, ÇEAŞ'ta 276 milyon 213 bin dolar, tahkim nedeniyle de 206 milyon dolarlık zarar olduğu kaydedilmiştir.

E. Tüpraş Özelleştirmesi

- TÜPRAŞ'ın satışı ile elde edilen gelir, şirketin ödediği vergilerle kamuya sağladığı bir yıllık kazancın yaklaşık dört katı düzeyindedir. Nitekim şirket, Koç-Shell Ortaklığı'na satılmasının üzerinden geçen dört yılda açıklanan toplam net kâr, özelleştirme bedelini aşmış bulunmaktadır.

Hükümet ise satış geliri ile borç geri ödemesi yaparak, özelleştirme gelirini kamu yararına kullanmamıştır. Halkın malı olan TÜPRAŞ'ın satışı, kamuya yaramamıştır.

- Daha önce petrol sektöründe kamu elinde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) bünyesinde TPAO, BOTAŞ, POAŞ, Tüpraş, Petkim ile dikey entegre bir yapıya sahip olan petrol sektörünün en kârlı alanları, dağıtım-pazarlama (POAŞ), rafineri (TÜPRAŞ) ve son olarak petrokimya (PETKİM) özelleştirilmiştir. Bu özelleştirmelerle yerli ve yabancı sermayeye, güvenceli tekel kârları hediye edilmiştir. Koç Grubu'na yalnızca bir şirket değil rafinaj sektörünün bütünü satılmıştır. Koç Grubu, TÜPRAŞ'ı akaryakıt alanında faaliyet gösteren OPET'e ortak ederek, dikey entegrasyonu özel sektörde oluşturmaya başlamıştır.

F. Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ) Özelleştirmesi

- İş-Doğan Grubu, 25.04.2002 tarihinde ÖİB'ye başvurarak, POAŞ'ta kalan yüzde 25,8 oranındaki son kamu payını da satın almayı talep etmiştir. İMKB Toptan Satışlar Pazarı'nda halka arz edilmesi gereken bu pay, borsada diğer yatırımcılara da açılmadan doğrudan 387,5 trilyon TL bedel karşılığında bu gruba satılmıştır. Bu satışta uygulanan usul nedeniyle, kamu ciddi bir zarara uğratılmıştır.

Bu satışın ilk taksiti olan 116,3 trilyon TL tahsil edilmiş, 3 yıl vadeye bağlanan 271,3 trilyon TL ile faizlerin teminatı olarak, POAŞ hisseleri rehin edilmiştir. Bu işlemle, Özelleştirme Uygulamalarında Teminat Olarak Kabul Edilebilecek Değerleri Düzenleyen Yönetmeliğin 16. maddesi ihlal edilerek usulsüz bir işlem yapılmıştır. Sonuç olarak POAŞ, kendi hisseleri ile satın alınmıştır.

Devletin kasasına girmesi gereken toplam 271,3 Trilyon TL, anapara ve TÜFE artışı üzerinden %5 oranında ilave faizden oluşan devlet alacağı zamanında ödenmeyerek ve son derece kârlı olan şirket, toplam borcu 1,2 milyar dolar olan bir şirketle birleştirilmesi sonucunda, POAŞ, 140 trilyon TL zarara uğratarak devlete vergi veremez duruma getirilmiştir.

G. Eti Alüminyum A.Ş. Özelleştirmesi

- 2005 yılında 305 milyon dolar bedelle Ce-Ka İnşaat Makine Madencilik Petrolcülük Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye satılan Eti Alüminyum A.Ş. hakkında yürütmenin durdurulması istemiyle Danıştay 13. Dairesi'ne dava açan TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası ve Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi Vakfı, dava dilekçelerinde şu bilgilere yer vermiştir:

“Şirketin mevcut yapıda, IMF programları gereği yeni işçi alamadığı ve 2003 yılında 487 işçisi de emekli olduğu için, tesislerde 1990'lı yılların başında yapılan iş etütleri esaslı iş analizi çalışmalarının sonuçlarına göre, 663 kişilik işçi açığı bulunmaktadır. Şirket bu işçi açığına karşın tam kapasite olan yılda 60 bin tonluk alüminyum üretimini aşmakta ve 2003'de 63 bin 140; 2004'de ise 64 bin 2 ton sıvı alüminyum üretiminde bulunmuştur.

Genel kabul gören tanımlara göre, verimlilik işçi başına yapılan üretim ile ölçülmektedir. Buna göre Oymapınar hariç 1.697 işçi çalıştıran şirketin 2004 yılındaki verimliliği 37.71 ton/işçidir. Bu rakamın, özelleştirmeden sonra işçi sayısının azaltılmayacağı yönündeki Hükümet ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkililerinin açıklamaları ile işletmelerin zaten tam kapasitede çalıştıkları gerçeği dikkate alındığında daha fazla artamayacağı görülmektedir. Dolayısıyla Eti Alüminyum tesislerinin özelleştirmesinde bir verimlilik artışı sağlanmayacağı ortaya çıkmaktadır.”

- “Kamu giderlerinde azalma sağlamak açısından; Eti Alüminyum A.Ş.'nin özelleştirilmesi ile kamu giderlerinde azalma sağlanmayacaktır, bilakis, kamunun gelirleri azalacaktır. Oymapınar barajının Eti Alüminyum'a bağlanmasıyla şirketin enerji giderlerin sıvı alüminyum üretimi içindeki maliyeti 2003 yılında yüzde 43.4'ten, 2004 yılında yüzde 22.2'ye, 2005'in ilk 5 ayında ise yüzde 13.3'e düşmüştür. Eti Alüminyum'da 2003 yılında elektriğe harcanan para 49.4 milyon dolar iken, bu rakam 2004'te 20 milyon dolara, 2005'in ilk 5 ayında ise 5.5 milyon dolara inmiştir. Bu tasarruf sonucu 2003 yılında 38.8 milyon dolar zarar eden şirket, 2004'te 27.6 milyon dolar, 2005'in ilk 5 ayında ise 8.2 milyon dolar kara geçmiştir.

Eti Alüminyum'un satışı sonucunda kamu, taksitli olarak ödenecek 305 milyon dolar karşılığında, her yıl elde edeceği (2004 rakamlarıyla) 27 milyon dolarlık gelirden olmaktadır. Şirketin kendisine bağlanan Oymapınar barajının imtiyaz sözleşmesinin 49 yılı kapsadığı dikkate alındığında, Eti Alüminyum'un yaklaşık 11 yıllık karına (305 milyon dolar/satış fiyatı bölü 27 milyon dolar/kar) özelleştirilmesiyle kamu, şirketin en azından 49 yıllık karından olacaktır.”

- “2002 yılında Eti Alüminyum A.Ş. 62.501 ton/yıl sıvı alüminyum üretmiş ve tesisler faaliyetleri için 1.138 milyar kwh EÜAŞ'den enerji satın almış ve karşılığında 76,985 trilyon TL (50,3 milyon USD) ödemiştir. Bu özelleştirme ile devlet her yıl 50-60 milyon USD gelirden mahrum bırakılacaktır.”

H. Orman Ürünleri Sanayi A.Ş. (ORÜS) Özelleştirmesi

- 1991 yılında özelleştirilen ORÜS, bütünüyle tasfiye edilmiş, şirkete bağlı 20 işletmeden 16'sı kapanmıştır. ORÜS kuruluşları tümüyle hammadde kaynağına yakın yerlerde kurulmuş olup, ülke düzeyine dengeli dağılmış bir şekilde faaliyet yürütmüştür. ORÜS, fabrikalarını görece olarak geri yörelerde kurarak, orman ürünleri sanayiinde özel sektördeki dengesizliği büyük ölçüde azaltıcı bir işlev görmüştür. Ayrıca toplumsal yönden de, buldukları yörelere kaynak aktararak, yöre insanlarına istihdam olanakları yaratmıştır.

ORÜS kamu elindeyken 1980-1990 yılları arasında üretimini kerestede yüzde 59, yonga levhada yüzde 407, kontrplakta yüzde 869, lif levhada yüzde 85, parkede yüzde 41 ve kaplamada yüzde 462 oranında artırmıştır. ORÜS'ün kamu elindeyken, satış kârlılığı 1986 yılına kadar, net dönem kârı ise 1989'a kadar düzenli olarak artmıştır. ORÜS özelleştirme işlemlerinin başlamasından önce; 23 işletme ve 44 üretim tesisiyle Ortadoğu'nun en büyük, Avrupa'nın ise sayılı entegre tesislerinden birisi durumundaydı.

- 1991 yılında özelleştirilerek tasfiye sürecine sokulan ORÜS işletmeleri, arsa bedelinin çok altında bir fiyatla satılmıştır. ORÜS'ün tesislerinden bir tanesinin satış fiyatı bu konuda çarpıcı bir örnek teşkil etmektedir: ORÜS Vezirköprü işletmesi 364 milyar TL'ye satılmış, alındıktan bir gün sonra yeni sahibi tarafından 1,6 trilyon TL'ye sigortalatılmıştır.

I. Erdemir Özelleştirmesi

- Erdemir 2006 yılında 2 milyar 770 milyon dolara satılmıştır. Erdemir'in 2006 yılı net kârı 498 milyon dolardır. Yani Erdemir yalnızca 2006 yılında, satış fiyatının yüzde 22'sini karşılamıştır. 2008 yılsonu itibarıyla Erdemir toplam 1 milyar 214 milyon dolar kâr etmiş ve 3 yılda satış bedelinin yarısını karşılamıştır.
- 2005 yılında özelleştirilmesi planlanan Erdemir'de, 2004 yılında muazzam bir sermaye artışı gerçekleştirilmiş ve kamudan özel sektöre planlı bir şekilde kaynak aktarılmıştır. Artırım öncesi Erdemir'in toplam sermayesi 44.352.000 TL iken, artırım sonrası 487.872.000 TL'ye çıkmıştır. 2005 yılı içerisinde özelleştirme kapsamına alınacağı ve ihaleye çıkılacağı bilindiği halde yapılan bu artırım kamu kaynaklarını alıcı şirkete aktarmak için yapılmış gibi görünmektedir.
- Ayrıca Erdemir'in 2005 yılı toplam borcu 1.076 milyon dolar iken özelleştirme sonrası bu borç sürekli artmış ve 2008 yılında 2.998 milyon dolara ulaşmıştır. Erdemir'in borcu karşılığında üretim kapasitesinde çok büyük değişimler yaşanmamıştır. Dış borcu arttıran bu hamlenin de ülke ekonomisine zarar verdiği açıktır.

ÖZELLEŞTİRMELER ÜLKE ÇIKARLARINA AYKIRIDIR

Özelleştirme politikaları ülkemizin bağımsızlığını ve ülke çıkarlarını tehdit eden pek çok sonuç doğurmuştur. Bu uygulamalarla, tekel konumunda olan, ülkenin bağımsızlığı ve ülke savunması açısından stratejik pek çok kamu işletmesi yabancı sermayeye devredilmiştir. Dahası özelleştirmeler sonucunda Türkiye ekonomisinin ithalata bağımlı yapısı daha da pekişmiş, ülke kendi kaynaklarıyla kalkınma yolundan bütünüyle uzaklaştırılmıştır. Sistematik olarak bu sonuçların ortaya çıkmasına yol açan uygulamalardan bazıları şunlardır:

A. Türk Telekom Özelleştirmesi

- 23 Mayıs 2001 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4673 sayılı yasa, Telekom'da kamu payının %50'nin altına düşmesi halinde Telekom'un tüm tekel haklarınının 31.12.2003 tarihinden önce de olsa ortadan kalkmış olacağı kuralı getirilmiştir. Ayrıca 4673 sayılı yasanın 3. maddesinde, 406 sayılı yasanın ek 17. maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişikliğe ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, yabancılara satılacak hisse oranı %45 ile sınırlandırılacak, yabancıların doğrudan veya dolaylı olarak piyasadan hisse toplayıp şirketin %51 hissesine sahip olmasına izin verilmeyecek ve yabancılar şirketin yönetim ve denetim kurullarına oy çoğunluğuna sahip olamayacaktır.

Ancak Kemal Derviş'in IMF'ye verdiği Niyet Mektubu'nda stratejik yatırımcı konsorsiyumda yabancıların çoğunluk hissesine sahip olabileceği belirtilmekte, stratejik yatırımcı ise

telekomünikasyon işletmecilerinden oluşan stratejik ortaklık ya da altyapı sahibi uluslararası işletmecilerin ağırlıkla olduğu yerli/yabancı sermayedarları da kapsayan bir ortaklık olarak tanımlanmaktadır. Bu durumda, yabancı sermaye, Telekom'u alacak stratejik yatırım konsorsiyumunda çoğunluk sahibi ve dolayısıyla Telekom'un kararlarında tek yetkili olabilmektedir.

Nitekim 2005 yılında Türk Telekom'un %55 kamu payı blok satış yöntemiyle Suudi Arabistan'da kurulu ve Lübnanlı Hariri ailesine ait Oger Telecoms Ortak Girişim Grubu'na satılmıştır.

- 10 Aralık 2007'de ise Hazine'ye ait %45'lik hissenin %15'lik bölümünün 31 Aralık 2008 tarihine kadar Halka Arz yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir. Halka arz işleminde "yurt içi yerleşik yatırımcılar"a %40, "yurt dışı kurumsal yatırımcılar"a ise %60 oranında hisse ayrılmıştır. Böylece, Türk Telekom'daki yabancı sermaye mülkiyeti yüzde 55'in de üstüne çıkmaktadır. Halka arzın toplam büyüklüğü 1 milyar 911 milyon dolar'dır (2 milyar 415 milyon TL) ve Türkiye'de gerçekleşen en büyük halka arzdır.

B. *Petkim Özelleştirmesi*

- 15 Nisan 2005'te halka arz yöntemiyle Petkim'in sermayesinin yüzde 34,5'ine karşılık gelen hisselerinin, yüzde 71'5'i yurtdışı fonlara, yüzde 28,5'i yurtiçine 287,7 milyon dolar karşılığında satılmıştır. Halka arzda hisse satın alan yabancılardan gelen taleplerin, yüzde 33,4'ü İngiltere, yüzde 18,8'i ABD ve yüzde 8,2'si Almanya'da yerleşik kurumsal yatırımcılardan toplanmıştır. Böylece Petkim'in o tarihte toplam sermayesinin yüzde 24,6'sı yabancı yatırımcılara geçmiştir.
- 5 Temmuz 2007'de bu defa Petkim'de %51'lik kamu payının özelleştirilmesi ihalesi yapılmıştır. Sonuçta, kamunun tek petrokimya tesisi olan Petkim, 2 milyar 40 milyon dolar bedelle Azerbaycan kamu petrol şirketi Socar'ın çoğunluk hissesine sahip olduğu Socar-Turcas Ortaklığı'na devredilmiştir.
- Ülkemizin tek petrokimya tesisi olan Petkim'in özelleştirme işlemleri, ilgili sendika Petrol-İş tarafından yargıya taşınmıştır. Bu süreçte Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (DİDDK) 27.12.2007 tarihinde verdiği kararla Petkim'in yüzde 51'lik kamu payının satış yoluyla özelleştirilmesine, satışın blok satış yoluyla yapılmasına ilişkin ÖYK Kararı ile ÖİB'in "ihale oluru" kararı ve ihale şartnamesinin yürütmesini "kamu yararına aykırılık" gerekçesiyle durdurmuştur. DİDDK kararın gerekçesinde şunları belirtmiştir:

"Bu durumda, 4046 sayılı Kanun özelleştirme uygulamalarında ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamayı amaçladığına göre; petrokimya ürünlerine olan talebin sürekli arttığı ülkemizde, yapılan yatırımlarla üretim kapasitesi artan ve kâr eden büyük bir petrokimya kompleksi olan Petkim'in %51 oranındaki kamu hissesinin özelleştirilmesinde üstün kamu yararı bulunmadığı sonucuna varılmıştır." (DİDDK, YD. İtiraz No: 2007/939)

- Türkiye, dünyanın 5 büyük petrokimya pazarından birisidir. Kuruluşunda yurtiçi petrokimyasal ürün talebinin yüzde 85'ini karşılayan Petkim, 1987 tarihinden bu yana özelleştirme kapsamında olması nedeniyle büyük kapasitede yeni yatırımlardan mahrum bırakılmış ve yurtiçi pazar payı yüzde 30'lara düşmüştür. Petkim'in özelleştirilmesinin ardından, pazar kaybı devam etmiş toplam ürünlerde ortalama yüzde 26'ya kadar gerilemiştir. Sektörde tek kuruluş olan Petkim'in pazar payı kaybetmesi, sektörde ithalatın arttığı anlamına gelmektedir.

- Nitekim 2009 yılında Petkim ürünlerinin ithal hammaddelere göre daha yüksek fiyatlı olması nedeniyle, Türkiye'de plastik sektörü ithal hammaddeye daha fazla yönelmiş ve sadece plastik hammaddelerinin yüzde 83'ü artık ithalatla karşılanır olmuştur. Petkim'in özelleştirilmesi, ülkemizin petrokimya sektöründe dışa bağımlılığını artırırken, özelleştirme ile birlikte döviz kaybı büyümüştür. Oysa Petkim özelleştirilmeden önce, devlete hiçbir yükü olmadığı gibi, satışından önceki son 5 yılda ülke ekonomisine toplam 1 katrilyon TL üzerinde katkı ve 3,5 milyar dolar döviz tasarrufu sağlamıştır.

C. **Tüpraş Özelleştirmesi**

- 12.5.2002 tarihinde Tüpraş hisselerinin 2. defa halka arzı gerçekleştirilmiştir. “En Büyük Halka Arz” olarak sunulan bu özelleştirme uygulamasında SPK'dan alınan izinle, halka arz edilen satış opsiyonu dahil, toplam halka arz oranı %31,5 olarak belirlenmiştir. Yaklaşık 1,2 milyar dolarlık satış geliri elde edilen Tüpraş hisselerinin, 2. halka arzının tamamlanmasıyla İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler Borsaları'nda işlem gören A grubu hisselerinin toplam sermayeye oranı %34,24'e yükselmiştir. Bu halka arz sonrasında, hisseleri toplayan kişilerin profili Tüpraş'ta yabancıların payının önemli bir orana yükseldiğini göstermiştir. Tüpraş'ın toplam sermayesinin %15,4'lük oranı bu satışla, artık yabancıların eline geçmiştir.
- Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş'ın yüzde 65,76'lık hissesinin satış ihalesi, alıcı firma ve satışın yargı tarafından iptal edilmesi, ülkemizde özelleştirme işlemlerindeki en büyük skandallardan birisi olmuştur. Bu satışla şirketin sermayesinin yüzde 50'si, Tataristan'ın petrol şirketi Tatneft'in pazarlama şirketi Efremov'a, %49'u Virgin Adaları'nda Renix şirketine ait bir ortaklık olan Efremov Kautschuk GMBH adlı kara para aklayan bir tabela şirketine satılmıştır.

Tüpraş'ın yüzde 65,76'lık şaibeli blok satış süreci, Ankara 10. İdare Mahkemesi'nin, 29.12.2004 tarihli ve 2004/1700 E. Sayılı Kararı ile 6.2.2004 tarih ve 10 Sayılı ÖYK Kararı'nı ve 7.3.2005 tarihli ve 2004/1856 E. Sayılı Kararı ile bütünüyle iptal edilmiştir.

- Tüpraş'ın özelleştirilme işlemlerinden bir diğeri olan, yüzde 14,76'lık hissenin İMKB Toptan Satışlar Pazarında alıncıya satılması da, yargının iptal ettiği usulsüz bir işlem olmuştur. AKP hükümetinin, Tüpraş'ın özelleştirilmesi sürecinde hukuksuz, şaibeli ve usulsüz işlemleri alışkanlık haline getirdiği anlaşılmaktadır.

1.3.2005 tarihli Borsa bülteninde Özelleştirme İdaresi'nin, Tüpraş'taki yüzde 65,76 oranındaki kamu payının yüzde 14,76'lık kısmını İMKB Toptan Satışlar Pazarında 15,46 TL üzerinden 3.3.2005 tarihinde yurtdışında yerleşik kurumsal yatırımcılara satmayı planladığı ilan edilmiştir. Ancak bu ilan yapıldığı tarihte, ÖİB'ye bu satış için özel yetki verildiğini ilan eden bir Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararı bulunmamaktadır. Ayrıca, ilan edilen satış fiyatı da o hafta Tüpraş'ın borsada işlem gören hisse fiyatlarının ortalama değeri olan 16,70 TL'nin altındadır.

Satış, İMKB Toptan Satışlar Pazarı'ndan Global Menkul Değerler A.Ş. isimli aracı kuruluşun talebiyle ve bu aracı kuruluş ve isimleri dışında bilinirlikleri olmayan birtakım şirketlere gerçekleştirilmiştir. Fakat o dönemde medyaya hisselerin büyük bir kısmının İsraili işadamı Sami Ofer tarafından satın alındığı yansımıştır.

Petrol-İş Sendikası'nın satışın iptali için dava açmasının ardından, davalı ÖİB tarafından, satış işlemin dayanağı olarak 7.1.2005 tarih ve 2005/2 sayılı ÖYK kararı yargıya sunulmuştur.

Resmi Gazete’de yayımlanmayan ve borsaya bildirilmeyen bu ÖYK kararı ile İMKB’de işlem gören kamu şirketlerinin hisselerinin satılması ile ilgili 1 katrilyon liraya kadar yetki verilmektedir.

- ÖİB, 29 Nisan 2004 tarihinde kamuoyuna duyurduğu ilanlarla, Tüpraş’ın kamuda kalan yüzde 51’lik hissesinin blok olarak satılması süreci başlatılmıştır. 12 Eylül 2005 tarihinde gerçekleştirilen satış ihalesinde yapılan açık artırma sonucunda, Koç-Shell Konsorsiyumu 4,140 milyar dolar bedelle Tüpraş’ın yüzde 51’lik hissesinin yeni sahibi olmuştur.

Yapılan ihale sonrasında, Shell’in ortaklığı ile Tüpraş hisselerine sahip yabancıların payı daha da artmıştır. Shell’in konsorsiyumdaki düşük hissesine rağmen etkisi daha büyüktür. Daha önce Türkiye’de ortağı olduğu ATAŞ Rafinerisi’ni kapatan Shell, ülkemizde pazarlama ve dağıtım alanındaki konumunu güçlendirmektedir. Dağıtım şirketi Turcas’ı satın alarak benzin satışlarındaki payını yüzde 32,9’a yükseltmiş ve pazarda lider konuma gelmiştir. Shell ile Opet’in toplam pazar payı ise yüzde 40’ın üzerine çıkmıştır.

- Tüpraş’ın özelleştirmesinden sonra geçen dört yıl içinde son derece vahim sonuçlara yol açabilecek bir değişim yaşanmıştır. Koç-Shell ortaklığına devredilen şirket, Opet’le dikey entegrasyonu sonrasında, kârlılığı daha yüksek olan beyaz ürünlerin üretimine ağırlık vermiştir. Zaman içinde fuel oil üretim kapasitesinin azalması ya da potansiyel ihtiyaca göre artmaması söz konusu olmuştur. Fuel oil, konutlarda ısınma amaçlı, sanayide ise enerji kaynağı olarak kullanılan bir üründür. Fuel oil üretiminin azalması ve üretim kapasitesinin sınırlı kalması, ısınma ve sanayi üretiminde doğalgaza bağımlılığın iyice artması ve doğalgaz temininde sıkıntı yaşandığı takdirde ülkemizin bunu ikame edecek fuel oil üretme kabiliyetinin olmaması anlamına gelmektedir.

D. **TEKEL Özelleştirmesi**

- KESK’e bağlı Enerji, Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası’nın açıklamasına göre, TEKEL’in pazar payı 2001 yılında % 68 iken, 2008 yılında bu oran yaklaşık yüzde 30’a düşmüş durumdadır. TEKEL’in devri ile birlikte British American Tobacco, daha önce yüzde 7’lik paya sahip olduğu sigara pazarında payını yaklaşık yüzde 37’ye çıkartarak Türkiye’nin ikinci büyüğü haline gelmiştir.
- Türkiye tütün sektöründe net ihracatçı konumdadır. Ancak TEKEL’in tasfiye süreciyle birlikte 1998’den bu yana tütün ve tütün mamulleri ithalatı yüzde 100’den daha büyük bir artış göstererek, 2009 yılı sonunda 110 milyon dolara ulaşmıştır. Bu artış Türkiye’de yerli üreticinin uğradığı zararı göstermesi ve özelleştirme sonucunda yaşanan döviz kaybının ulaştığı boyut açısından önem taşımaktadır.

E. **Limanların Özelleştirilmesi**

- Liman özelleştirmelerinin yol açtığı kamu zararının maddi boyutu önem taşımakla birlikte stratejik açıdan daha büyük bir kayıp söz konusudur. Limanlar hem kıyı güvenliği, hem ülkenin giriş kapısı olmaları hem de iç bölgelerle bağlantıda sanayi ve ticaret açısından kilit rol oynamaları nedeniyle büyük önem taşımaktadır.

Türkiye limanları Doğu-Batı ve Kuzey-Güney yönlü ulaştırma koridorları açısından önemli bir üstünlüğü bulunmaktadır. Limanların özelleştirilmesi ve devlet kontrolünde TSK’nın kontrolünde olanlar dışında liman bırakılmaması, Türkiye gibi Karadeniz ve Akdeniz ticareti açısından kilit rol oynayan bir coğrafyada yer alan bir ülkenin çok önemli bir değerinden vazgeçmesi anlamına gelmiştir.

- 1998 yılında Türkiye'deki limanlarda yapılan yükleme-boşaltmaların %70'e yakını kamuya ait limanlarda gerçekleştirilirken 2008 yılında bu oran %15'ler civarına gerilemiştir. Aynı dönemde (1998-2008) dünyadaki tüm limanlarda yüklenen-boşaltılan yükler %45 artarken, Türkiye'de %102 artmıştır. Türkiye'nin dış ticaretindeki artışın ürünü olan bu yüksek oran aynı zamanda Türkiye'nin dışa bağımlılığındaki artışı ortaya koymaktadır. Bu yüklerin taşınmasında kritik bir önem taşıyan limanlarda yaşanan süreç de bu bağımlılığı pekiştirici yönde olmuştur. Limanlarda özel sektörün ağırlığının artması, mevcut limanlarda geri bağlantıların tamamen ihmal edilmesine, yeni kurulan limanlarda ise gemi trafiğini gözeterek yapılan yer seçimleri sonucunda kara trafiğinde içinden çıkılmaz sorunlara ve yüksek maliyetlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu durumun en çarpıcı örneği şu anda ülkenin konteynır yükleme boşaltmalarının yarısından fazlasının yapıldığı İstanbul Ambarlı bölgesindeki limanlarda yaşanmaktadır. Demiryolu bağlantısı bulunmayan bölgede limanlara giriş çıkış için uzun kamyon-tır kuyrukları oluşmakta, bölgede trafiğin sıkışmasına ve büyük bir zaman-para kaybı oluşması sonucu doğmaktadır. Güney Marmara'da Gempport, Derince Bölgesi'nde Yılport gibi başka pek çok örnek de bulunmaktadır.

ÖZELLEŞTİRMELER İŞSİZLİK, GÜVENCESİZ ÇALIŞMA VE PAHALILIK GETİRMİŞTİR

İşsizliğin en önde gelen iktisadi ve sosyal sorunlardan bir tanesi olduğu ülkemizde, özelleştirmeler sonucunda binlerce işçi işinden olmuş, emekçilerin özlük haklarını ortadan kaldıran, sözleşmeli ve geçici çalışma biçimleri kamuda da yaygınlık kazanmıştır. Ayrıca pek çok mal ve hizmet üretimi kaleminin piyasalaştırılması, paralı hale getirilmesi sonucunda halkın kesesinden önemli miktarda kaynak sermaye sınıfına aktarılmıştır. Bu sonuçları doğuran uygulamaların bazı örnekleri şunlardır:

A. POAŞ Özelleştirmesi

- POAŞ'ta özelleştirmeden önce toplam 3.898 olan çalışan sayısı, satışın ardından yüzde 71 oranında azalarak 1.074'e düşmüştür. POAŞ'ta özelleştirme öncesi örgütlü bulunan sendika, yoğun işten çıkarmalarla toplu iş sözleşmesi yetkisini kaybetmiş ve yetkisiz konuma gelmiştir. Daha sonraki yıllarda ise POAŞ'taki sendikal örgütlülük tümüyle sona erdirilmiştir. POAŞ'ta özelleştirme sonrasında istihdamın durumu aşağıdaki tablodan izlenebilir.

Statü	Özelleştirme Öncesi (2000)		Özelleştirme Sonrası (2004)	
	Çalışan Sayısı	Çalışanlar içinde pay (%)	Çalışan Sayısı	Çalışanlar içinde pay (%)
Kapsam İçi	2.113	55,1	460	42,1
Kapsam Dışı	1.725	44,9	634	57,9
Toplam	3.838	100,0	1.094	100,0

B. Türk Telekom Özelleştirmesi

- Telekom'un özelleştirilmesi sırasında 48 bin kişiye iş vaadinde bulunulmuştur, ama çalışan sayısı gittikçe azalmaktadır. Özelleştirme sonrasında on binlerce işçi ya emekli edilmiş ya da maaşları dondurularak başka kurumlara nakledilmiştir.

Türk Telekom'un toplam personel sayısı 1997-2009 yılları arasında 73 bin 177'den 27 bin 539'a düşmüştür. Kurumun özelleştirildiği 2005 yılında ise çalışan sayısı 51.737'dir.

C. Tüpraş ve Petkim Özelleştirmeleri

- Tüpraş'ın özelleştirilmesinin hemen ardından, şirketin yetişmiş işgücünün yüzde 15'i emekli edilerek, iş akitleri feshedilerek ya da 4/C statüsüne geçirilerek Tüpraş ile ilişkileri kesilmiştir.

Özelleştirmeden sona taşeronlaştırma uygulamaları hızla artmıştır. Tüpraş'a yeni alınan işçiler ise düşük ücretle işbaşı yapmaktadırlar.

- Tüpraş'ta olduğu gibi Petkim'in yeni sahibi de işgücü maliyetlerinde tasarrufa gitme gerekçesiyle, özelleştirmeden sonra istihdamı yüzde 20 dolayında daraltma kararı almıştır. İşçilerin bir kısmı emekli edilmiş, bir kısmı ise 4/C statüsüne geçirilmiştir. Ayrıca, Petkim'de de özelleştirmeden sonra taşeronlaştırma uygulamaları artmıştır.

D. Enerji özelleştirmeleri

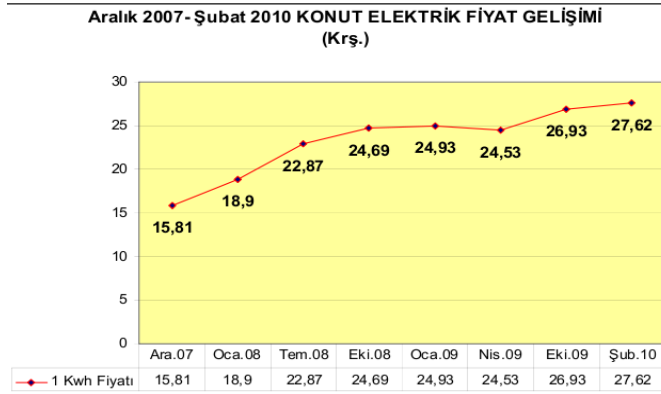
- Ülkemizde enerji KİT'lerinin uygulayacağı fiyat tarifelerinin belirlenmesi için 1.7.2008 tarihinde yeni bir fiyatlandırma mekanizmasına geçilmiştir. Söz konusu sistem, elektrik başta olmak üzere enerji piyasalarının serbestleştirilmesi hedefi doğrultusunda gündeme getirilmiştir.

Öngörülen sistemde, farklı konumlarda, farklı koşullarda birçok şirket kendi başına istediği şekilde elektrik üretecektir. Üretilen bu elektriği toptan satış şirketleri satın alacak, dağıtım şirketlerine satacaktır. Dağıtım şirketleri bu elektriği hatlarına getirebilmek için devletin elinde kalacak olan iletim hatlarını kullanacaktır. Evlerin kapısına kadar dağıtım şirketlerince getirilen bu elektriği perakende satış şirketleri alıp, müşterisine satacaktır. Burada serbest tüketici denilen yüksek miktarda elektrik kullananlara, ayrıcalık tanınarak, istediği yerden istediği fiyata elektrik satın alması sağlanacaktır.

Elektrik fiyatlarının yeni fiyatlandırma mekanizması ile belirlenmeye başlaması, maliyetlerin doğrudan nihai tüketiciye yani halka yansıtılmasına yol açmıştır. Ülkemizde, elektrik üretiminin yaklaşık yarısı, doğal gaz çevrim santrallerinde gerçekleştirildiği için, elektrik fiyatları da ithal enerji kaynağı doğal gaz fiyatlarına bağlı hale getirilmiştir.

Yeni sisteme geçilmesinden sonra elektrik fiyatlarında istikrarlı bir artış gözlenmektedir.

Kaynak: TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası

E. Et ve Balık Kurumu (EBK) Özelleştirmesi

- Et ve Balık Kurumu'nun özelleştirilmesiyle kamu yararı yok sayılarak, hayvancılık büyük ölçüde zarara uğratılmıştır. Bu dönüşümün en somut göstergelerinden birisi kırmızı et üretiminde yaşanan büyük gerilemedir. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre 1990-2005 yılları arasında dünyada kırmızı et üretimi %16 oranında artarken Türkiye'de özelleştirme saldırılarının hızlandığı bu dönem içerisinde kırmızı et tüketimi %13,7 oranında azalmıştır.
- Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, 1996-2008 yılları arasında sığır etinin kilogramı %3067, koyun etinin fiyatı %2828 oranında artmıştır. EBK'nın özelleştirilerek

tasfiye edilmesi, toplumsal çıkarların göz ardı edilmesine ve Türkiye’de kişi başı yıllık et tüketiminde ciddi düşüşlerin yaşanmasına sebep olmuştur. 1994 yılında 20,7 kg olan yıllık kişi başı kırmızı et tüketimi, 2005 yılında %51,2 azalışla 10,1 kilografa gerilemiştir. Kırmızı et tüketimindeki gerilemeye paralel olarak daha ucuz alternatif gıdaların tüketimi artmıştır. Kişi başı kanatlı ürünleri tüketimi 1994 yılında 2,7 kilogramken 2005 yılında %214 artışla 8,5 kilografa yükselmiştir.

F. TEKEL Özelleştirmesi

- TEKEL’e bağlı kuruluşlarda 1980 yılında 80 bin civarında olan işçi sayısı, 2000’de 30 bin 550, 2004’te 17 bin 239, 2008’de 11 bin 644, 2009 yılında ise 10 bin 856’ya kadar gerilemiştir. TEKEL Yaprak Tütün Depoları’nda çalışan işçilerin ise 4/C statüsüne geçirilmek istendiği bilinmektedir.

ÖZELLEŞTİRMELERLE KAMU KAYNAKLARI İKTİDAR YANDAŞLARINA PEŞKEŞ ÇEKİLMİŞTİR

Özelleştirme uygulamaları, yerli ve yabancı sermaye gruplarının kamu kaynaklarına el koyması mantığına dayanmaktadır. Başka bir deyişle özelleştirmeler, son yirmi beş yıldır devam eden ve özellikle son on yılda büyük bir hızla ulaşılmış bir “ilkel birikim” süreci olarak nitelenebilir. Bu süreçten genel olarak sermaye sınıfının yararlanmasının yanı sıra, kamu kaynaklarına “el koyma kolaylığı” konusunda kendilerine avantajlar yaratılan, iktidar partilerine yakın sermaye gruplarını kayıran uygulamalar eksik olmamıştır.

Türkiye tarihinin en büyük özelleştirmelerinin yapıldığı AKP iktidarında, özelleştirmeler vasıtasıyla “yandaş sermaye grupları”na sağlanan avantajların örnekleri de, haliyle, fazla sayıdadır. Bunlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır:

A. TEKEL Özelleştirmesi

- TEKEL’in İstanbul, Cevizli’deki 300 dönümlük arazisi 2009 yılı başında 49 yıllığına İstanbul Şehir Üniversitesi’ne devredilmiştir. Satış bedelinin yaklaşık 250-300 milyon dolar olduğu hesaplanan arazinin Şehir Üniversitesi’ne devri için ön izin bedeli yalnızca 1,6 milyon dolar olarak belirlenmiştir. Bu işlemin gerçekleştirilmesi amacıyla Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından Kartal’daki arazinin Maliye Bakanlığı’na devri yapılmış, daha sonra arazi, Maliye Bakanlığı’ndan, üniversite kampusu için irtifak hakkı yoluyla hazine arazisi talebinde bulunan Şehir Üniversitesi’ne tahsis edilmiştir. Şehir Üniversitesi’nin Fethullah Gülen cemaatine ait olduğu yönünde basında çok sayıda haber yayımlanmıştır.
- [TEKEL’in İstanbul, Unkapanı’nda bulunan merkez binası](#), arsasıyla birlikte 22 Mayıs 2009’da [Özelleştirme İdaresi Başkanlığı](#) tarafından “kamu yararına dönük olarak” eğitim ve öğretim hizmetlerinde kullanılması koşuluyla [Maliye Bakanlığı](#)’na devredilmiştir. Maliye Bakanlığı da 3 bin metrekareyi bulan arsayı ve binayı Medipol Hastaneleri’ni bünyesinde barındıran Metropolitan Sağlık Grubu’nun kurmuş olduğu vakıf üniversitesine tahsis etmiştir. 1 Ocak 2010’da devredilen binada söz konusu özel üniversitenin rektörlük binasının yapımı için çalışmaların başladığı sıralarda, binada çalışan 300 TEKEL işçisi, TEKEL’in [Cevizli](#) fabrikasına devredilmiştir. 49 yıllığına İstanbul Medipol Üniversitesi’ne devredilen arazinin devri için belirlenen ön izin bedelinin miktarı ise bilinmemektedir.
- Yine TEKEL’e ait Bitlis Sigara Fabrikası depoları “Bitlis Feneri” adıyla faaliyet gösteren, Deniz Feneri Derneği’nin usulsüz kullanımına açılmıştır. 2005-2007 yılları arasında depoların dernek tarafından kullanımını tespit eden müfettişlerin yazmış oldukları raporlar, TEKEL Genel Müdürlüğü ve AKP hükümeti tarafından uygulamaya konulmamıştır. 2007 yılında

Bitlis Sigara Fabrikası'nı teftişe giden müfettiş Erol Gördük, 2 yılı aşkın süredir depoları işgal etmiş olan Bitlis Feneri Derneği'nin depoları neden boşaltmadığı hakkında soruşturma izni istemesi üzerine, AKP Bitlis Milletvekili Vahit Kiler'in müdahalesiyle soruşturma izni verilmemiş ve Gördük görev yaptığı İzmir bölgesinden İstanbul'a sürgün edilmiştir.

B. POAŞ Özelleştirmesi

- POAŞ'ın özelleştirilmesi çok sayıda şaibeyi gündeme getirmiştir. Özelleştirmeden sonra gündeme gelen ilk büyük şaibe, kamuya ait Altın Hisse'nin bir ÖYK kararı ile kaldırılması olmuştur. Buna göre, devletin kontrol hakkını düzenleyen ve 5 yıl geçerli olan Altın Hisse, 15.4.2002 ve 25 Sayılı ÖYK kararı ile resen kaldırılmıştır. Böylece ihalede alıcının "kamu yararına aykırı" hareket etmesini sınırlayan şartlar ortadan kaldırılmıştır. Altın Hissenin kaldırılması POAŞ'ın yeni sahibi İş-Doğan Grubu'na büyük bir kaynak aktarılması ile denk bir icraattır. Keza, ihale şartnamesinde bulunan bu hisse ve şartlar, POAŞ hisselerine ihalede teklif edilen değerler daha düşük olmasına yol açmış, başlangıçtaki şartları kabul ederek teklif veren firmalar karşısında İş-Doğan Grubuna büyük bir avantaj sağlanmıştır.

Altın Hisseye dayalı olarak düzenlenen ve kamu yararını dikkate alan şartlar ortadan kalktığından, İş-Doğan Grubu, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu gibi kırsal bölgelerde çiftçinin ve halkın akaryakıt ihtiyacının kolay ve ucuz karşılanabilmesi için kamu tarafından yaptırılmış olan depo ve istasyonları kapatmıştır. Kârlılığı düşük ama kamu yararı doğrultusunda hizmetlerin yürütülmesi, kırsal alanın gereksinimi ve istihdam yaratılmasına yönelik oluşturulan bayiler özelleştirme sonrasında tasfiye edilerek kapatılmıştır. POAŞ'ın özelleştirmeden hemen önce 5.259 olan istasyon sayısı giderek azaltılmış, 2009'da 3.008'e kadar gerilemiştir.

C. Eti Alüminyum A.Ş. Özelleştirmesi

- Eti Alüminyum A.Ş.'nin özelleştirilmesi aleyhine açılan davada, Danıştay kararları ile 4046 sayılı kanunda öngörülen ekonomideki "verimlilik artışı" ve "kamu giderlerinde azalma sağlamak" amacının dava konusu işlemlerde gerçekleşmediği somut değerlendirmelerle ortaya konulmuştur.

Ancak Danıştay'ın verdiği yürütmeyi durdurma kararı, işletmeyi satın alan Ce-Ka İnşaat tarafından uygulanmamıştır. Bunun üzerine TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası tarafından Özelleştirme İdaresi Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında 14 Nisan 2008 tarihinde ve 3 Temmuz 2008 tarihinde suç duyurularında bulunulmuştur. Fakat dönemin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan tarafından bu kişiler hakkında soruşturma açılmasına izin verilmemiştir. Bunun üzerine TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası tarafından 24 Kasım 2008 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yöneticileri hakkında soruşturma izni vermeyen Maliye Bakanlığı hakkında Danıştay'a dava açılmıştır. Her üç dava da şu anda Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nda görülmektedir.

D. Türk Telekom Özelleştirmesi

- Lübnanlı Hariri ailesine satılmadan önce Türk Telekom'un tam üç kez başvurmuş olduğu, ancak Telekomünikasyon Kurulu tarafından reddedilen ve yaklaşık 1 milyar dolar değerinde olduğu tahmin edilen CDMA lisansının, özelleştirme ihalesinden sadece bir gün önce (30 Haziran 2005) Türk Telekom'a, dolayısıyla ihaleyi kazanan Oger Telecoms'a ihalesiz ve bedelsiz olarak devredildiği Haber-Sen sendikası tarafından gündeme getirilmiştir.

ÖZELLEŞTİRMELERLE TARIM VE HAYVANCILIK TASFİYE EDİLMİŞTİR

Özelleştirmeler, Türkiye ekonomisinde önemli bir yer kapsamaya devam eden tarımın çökertilmesinin en önemli araçlarından bir tanesi olmuştur. TÜİK'in yayımladığı yoksulluk sınırı verilerine göre, 2008 yılında yoksulluk sınırının altında yaşayan hanehalkları oranının en yüksek olduğu kesim, %30,2 ile tarım kesimidir. Tarım, avcılık ve ormancılık sektörünün 2004 yılında milli gelirden içindeki payı %9,3 iken, bu oran 2008 yılında %7,5 gerilemiştir. Aynı süreçte tarımda istihdam da büyük bir hızla azalarak %25'ler düzeyine inmiş, tarımsal istihdamıyla beraber üretimi de gerileyen Türkiye tarımda dışa bağımlı hale gelmiştir.

Bu tablonun oluşumunda tarım ve hayvancılık sektörünü destekleyen kamu işletmelerinin tasfiyesi önemli bir rol oynamıştır. Ülke tarımının çökertilmesinde özelleştirmelerin rolüne ilişkin bazı örneklere aşağıda değinilmiştir:

A. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (TŞFAŞ) Özelleştirmesi

- TŞFAŞ'ın özelleştirilmesi, şeker fabrikalarında çalışanlara verdiği doğrudan zarar kadar şeker pancarı üreticisini de yıkıma sürüklemektedir. Pancar üretiminin bitirilmesi, tarımda zaten düşmekte olan istihdamın azalmasını daha da hızlandıracaktır, çünkü şeker pancarı, her şeyden önce istihdam sorununa çözüm olabilecek türde bir bitkidir. Bir dekar şeker pancarı tarımı, 80 saati tarımda, 13 saati sanayide olmak üzere toplam 93 saat tam istihdam yaratırken, bu rakam buğday tarımında 3 saat/dekar, mısır tarımında ise 12 saat/dekardır. Öte yandan pancar üretimi hali hazırda 65 ilde sürdürülmekte olup dengeli bir dağılım göstermektedir. Kendinden sonra ekilen hububatta % 20'ye varan oranlarda verim artışı sağlayan şeker pancarı, buğdaya göre 6, ayçiçeğine göre 3,5 kat fazla katma değer yaratırken, buğdaya kıyasla 13, mısıra göre 8 ve ayçiçeğine kıyasla 5 kat daha fazla istihdam yaratmaktadır.

Pancardan üretilen yan ürünler başta hayvancılık olmak üzere ülke ekonomisine büyük katkı sağlamaktadır. Yan ürünleri, baş-yaprak, yaş pancar posası ve melası hayvan yemi olarak kullanılmakta ve bir dekar pancardan 50 kilogram et veya 500 litre süt üretimini sağlayacak hayvansal besin maddesi sağlanabilmektedir. Ayrıca melas kimya, alkol ve maya sanayinde kıymetli bir hammadde olarak kullanılmaktadır.

- Türkiye'de şeker fabrikalarının özelleştirilmesi stratejisinin temel belirleyenlerinin başında şeker üretiminde şeker pancarına dayalı yapının değiştirilerek bunun yerine sermayenin denetiminde olan karlılığı yüksek Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) üretiminin tercih edilmesi gelmektedir. Yurtiçi şeker tüketiminin % 90'ının şeker pancarından, % 10'unun ise mısırdan karşılandığı düşünülecek olursa dönüşümün önemi büyüktür. Türkiye'de faaliyet yürüten ve NBŞ üreten altı fabrikanın tamamı özel sektöre aittir. Türkiye'de uygulanan NBŞ kotasının mevcut tesislerin üretiminin % 35'ine denk gelmektedir. Dünyanın en büyük tarım tekellerinin başında gelen Cargill'in Türkiye'deki tesis ve ortaklıkları ile sahip olduğu toplam kota ve Pazar payı ise yaklaşık % 60 düzeyindedir. Dolayısıyla NBŞ üretiminde sermayenin çıkarları öncelik taşımaktadır. Genetiği Değiştirilmiş Organizmaları (GDO) içeren ürünlerin de sıkça kullanıldığı NBŞ üretiminde kâr marjı GDO'lu mısırdan % 587 ile % 711 arasında, normal mısırdan ise % 334 ile % 414 arasında değişmektedir.
- Türkiye şeker üretiminde şeker pancarından vazgeçme ve sermaye çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirme eğilimlerine rağmen şeker pancarı üretim rakamları şeker pancarı verimliliğinin 2002-2009 yılları arasında % 20 düzeyinde arttığını göstermektedir.

TŞFAŞ açısından üretim tablosuna bakılacak olursa 2 milyon 36 bin ton şeker üretim kapasitesine sahip olup şeker pancarından üretim yapan şirketler içinde % 65, toplam tatlandırıcı kapasitesi içindeyse % 49 paya sahiptir. Üretilen pancar miktarında düşüş yaşanmasına karşın verimlilikte 2007-2009 arasında yaklaşık % 28 artış görülmüştür. TŞFAŞ her tür engele rağmen 2008 yılında 3.192.609 TL dönem kârı elde etmiştir.

- Şeker üretiminin sermayeye devredilmesiyle birlikte karlılığı ve verimliliği yüksek 5-6 tanesi dışındaki tesislerin kapatılması gündeme gelecektir. Şeker Kurulu tarafından belirlenen toplam şeker kotası bağlamında özelleştirme sonrasında en az beş yıl şeker üretim şartının getirilmiş olması, üretim tesislerinin sermaye çıkarları adına kapatılmasını engellemeyecektir. Bunun en önemli sebebi kotaların fabrikalara değil şirketlere tahsis edilmesidir. Öte yandan üretim garantisinin portföy bazında verilmiş olması, kârlı fabrikalarda üretimin sürdürülmesine ancak aynı portföydeki diğer fabrikaların kapatılmasına sebep olacaktır. Portföy A'da yer alan Kars, Erciş, Ağrı, Muş ve Erzurum Şeker Fabrikalarının satılmamasının en temel sebebi de sosyal amaçlarla ve kamu çıkarı gözetilerek kurulan bu fabrikaların sermayenin çıkarlarıyla bağdaşmamasıdır. Şeker-İş Sendikasının yaptığı araştırmaya göre özelleştirme sonucu kapatılması muhtemel 14 fabrikanın faaliyetinin son bulması durumunda 1 milyon 873 bin dekar pancar ekim alanı 640 bin dekar azalacaktır. Pancar ve şeker üretimi % 30 civarında azalacaktır. Büyük bir kısmı doğu illerinde bulunan fabrikalarda istihdam edilen 10.406 kişi işsiz kalacaktır. Bunun yanı sıra pancar ekimi ile gelir elde eden yaklaşık 230 bin çiftçi yoksulluğa terk edilecektir.

B. Türkiye Süt Endüstrisi Kurumu (TSEK) Özelleştirmesi

- TSEK'in özelleştirilmesinden önce (1992-1996) ülkemizde ortalama 180.624 (bin litre) süt üretimi gerçekleştirilirken, özelleştirme süreci sonrasında (1997-2000) üretim düzeyi 141.765 (bin litre)ye gerilemiştir. Ulusal Süt Konseyi verilerine göre 2007 yılında 12.329.789 ton olan süt üretimi 2008 yılında 12.243.040 tona gerilemiştir.
- 2001-2009 yılları arasında yıllık bazda ortalama çiğ süt fiyatları yaklaşık % 185 oranında artmıştır. Yalnızca 2009 yılı Aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre artış oranı % 28,31 oranında olmuştur.
- TÜİK verilerine göre ise 1996-2008 yılları arasında inek sütü fiyatı %2566 oranında, koyun sütü fiyatı ise %3433 oranında artmıştır. Fiyat artışlarının en önemli sebepleri arasında yüksek yem fiyatları gösterilmesine karşın, Türkiye'nin en önemli yem üretim tesislerinin başında bulunan YEMSAN'ın 1996 yılında tasfiye edilmesi, süt üretiminde gelinen süreçle ilişkilendirilmemekte ve özelleştirme politikalarının sonuçları gizlenmektedir. 1990 yılında ülke genelinde 26 fabrikası olan YEMSAN faaliyette olduğu dönemde hayvancılıkta en önemli girdi durumunda olan hayvan yeminin daha ucuz ve yaygın dağıtımını sağlamaktaydı.
- TSEK'nun özelleştirilen işletmelerinden 20'si kapanırken kapananlardan 7'si, faaliyetini zorunlu süreden de önce bitirmiş, 2'si ise özelleştirmeden sonra hiç çalıştırılmadan kapatılmıştır.

C. Et ve Balık Kurumu (EBK) Özelleştirmesi

- Türkiye'de hayvancılığın ve özellikle kırmızı et üretiminin 1990'lı yıllardan günümüze kadar geçen süre içerisinde ciddi oranlarda gerilediği görülmektedir. 1991-2008 yılları arasında sığır, koyun, keçi ve mandayı kapsayan kırmızı et üretim miktarında 313.253 tonluk bir düşüş olmuştur. Oransal olarak ise bu düşüş % 65'ler civarındadır.

Tablo 3: Türlerine göre Türkiye’de kırmızı et üretimi

Kırmızı Et Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye					
	1991	2006	2007	2008	1991-2008 Değişim %	
Sığır	8	619.12	681.41	431.96	370.61	-67
Koyun	6	128.62	81.89	117.52	96.73	-33
Keçi	0	39.14	28.26	24.13	13.75	-184
Manda	3	8.80	1.77	1.98	1.33	-559
Toplam	7	795.69	793.34	575.61	482.44	-65

Kaynak: TÜİK

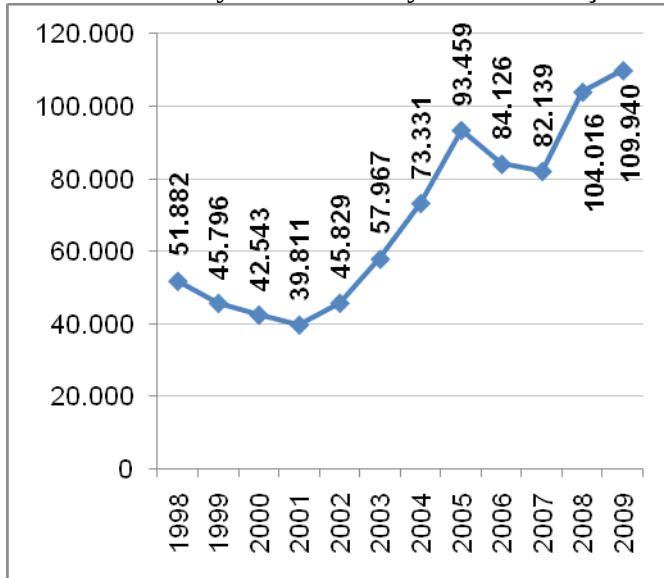
- Et üretiminde yaşanan gerileme ile özelleştirmeler arasında ise önemli bir bağ bulunmaktadır. EBK’nun özelleştirme öncesinde yıllık üretim 33.650 ton iken özelleştirme sonrasında üretim yıllık 1.339 tona gerilemiştir. EBK’nun özelleştirilmesinden kaynaklanan et üretimindeki genel gerileme kurumun raporlarda da dile getirilmektedir. Hazırlanan sektör raporunda 1991-2008 yıllarında kurumun kapasitesinin 330.000 tondan 80.000 tona gerilediği, kırmızı et üretiminin 50.341 tondan 5.479 tona gerilediği, kırmızı et satışının ise 31.001 tondan 6.193 tona gerilediği belirtilmiştir.
- Öte yandan birçok işletme yalnızca arsa rantı sebebiyle satın alınmış ve bu işletmelerde üretim hiç yapılmamıştır. Rant amacıyla alınan ve üretim yapılmadan kapatılan tesislerin başında Ankara Kombinasyonu yer almıştır. 1995 yılında satışa çıkarılan ve 100 dönüm değerli arsası bulunan kombina GİMAT isimli kooperatife 22,3 milyon dolara satılmıştır. Satış öncesinde kombina işletmecilerini savunarak GİMAT kooperatifini kuran ve EBK’nun arsasını alan işadamları satıştan bir ay sonra kooperatifi dağıtarak bir şirket kurmuşlardır. Satışın ardından arsanın 50 dönümü 10.5 milyon dolara Migros’a kiralanmış ve Migros tarafından bu arsaya alışveriş merkezi kurulmuştur. Kalan 50 dönümlük arsa ise 100 milyon dolara bir Alman şirketine devredilmiştir. Konu ile ilgili olarak TBMM Başkanlığı’na da 09.12.2003 tarihinde bir soru önergesi verilmiştir. Önergeyi yanıtlayan dönemin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan satış bedelinin peşin alındığını; Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ve satış sözleşmesinde kooperatif üyelerinin satış sonrasında şirket kuramayacaklarına, satışa konu taşınmaz üçüncü şahıslara devredemeyeceklerine veya kiralayamayacaklarına ilişkin herhangi bir hükme yer verilmediğini belirtmiş; kısacası her şeyin kitaba uygun yapıldığını söylemiştir.
- Yıllarca “devlet et satar mı?” mantığıyla savunulmaya çalışılan özelleştirme politikaları sonucu gelinen nokta halk sağlığının hiçe sayılması ve ülke ekonomisinin zarara uğratılması olmuştur. Kayıt dışılığın en somut göstergesi ise TÜİK’nun istatistikleri ile FAO’nun istatistikleri arasındaki göz ardı edilemeyecek farktır. TZOB’nin yaptığı çalışmaya göre TÜİK verilerine göre 2005 yılında 409.391 ton et üretimi gerçekleşirken FAO verilerine göre 640.258 ton et üretilmiştir. Yani arada 230.867 tonluk bir fark vardır. Kesilen hayvan sayısı olarak bir karşılaştırma yapılacak olursa TÜİK ve FAO verileri arasında 15.265.953 baş hayvanlık ciddi bir fark vardır. AB için hazırlanan Kırmızı Et Sektör Raporu’nda ise Tarım

ve Köyişleri Bakanlığında alınan 2004 yılı verilerine bakılarak et üretiminin tahmini olarak %40'ının kayıtdışı olduğu ifade edilmektedir.

EBK'nın özelleştirilmesi sonrasında Türkiye'de hayvancılık çökertilmiş, et üretimi düşerken fiyatlar artmış ve kayıtdışı, sağlıksız et yaygınlaşmıştır.

D. TEKEL Özelleştirmesi

- TEKEL'in tasfiyesi ve Tütün Yasası gibi tütün tarımının çökertilmesine yönelik politikalar nedeniyle yerli tütün üreticilerinin sayısı ve ekili alanlar giderek azalmıştır. 1980'li yıllarda 640 bin civarında olan tütün ekicisi aile sayısı, 2010 yılına gelindiğinde yüzde 80 azalarak 120 binlere kadar gerilemiştir. Bu durum, son derece iyimser bir tahminle, tütün üretimiyle geçinen 2,5 milyondan fazla insanın mağdur edildiği anlamına gelmektedir.
- Yerli tütün üretimi çökertilirken, tütün ithalatı da sürekli olarak tırmanmıştır. Aşağıdaki grafikten de görülebileceği gibi, 1998'de 52 milyon dolar seviyesinde olan tütün ithalatı 2009'da 110 milyon dolar düzeyine tırmanmıştır.

Kaynak: TÜİK

ÖRGÜTLÜ OLARAK ANAYASAYI İHLAL SUÇU

A.

Anayasa'nın "Cumhuriyetin nitelikleri" başlıklı 2. maddesi şu şekildedir.

"Türkiye Cumhuriyeti, (...) sosyal bir hukuk Devletidir."

Yine "Devletin temel amaç ve görevleri" başlıklı 5. maddesi de şu şekildedir.

"Devletin temel amaç ve görevleri (...) kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya (...) gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

Anayasa'nın 8. maddesi

“Yürütme yetkisi ve görevi, (...) Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.”

hükmünü taşımaktadır. “ Devletleştirme ve özelleştirme” başlıklı 47. maddesi ise,

“(..) Devletin, kamu iktisadî teşebbüslerinin ve diğer kamu tüzelkişilerinin mülkiyetinde bulunan işletme ve varlıkların özelleştirilmesine ilişkin esas ve usuller kanunla gösterilir. Devlet, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzelkişilere yaptırılacağı veya devredilebileceği kanunla belirlenir.”

hükmünü taşımaktadır.

Türk Ceza Kanunu’nun 309. maddesi ise **“Anayasayı İhlal”** başlığını taşımakta olup bu maddenin 1. ve 2. fıkraları şu şekildedir.

(1) Cebir ve şiddet kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya bu düzen yerine başka bir düzen getirmeye veya bu düzenin fiilen uygulanmasını önlemeye teşebbüs edenler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılırlar.

(2) Bu suçun işlenmesi sırasında başka suçların işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ilgili hükümlere göre cezaya hükmolunur.

B.

Dilekçemizde ayrıntılı olarak aktardığımız üzere, bugüne kadar gerçekleştirilen özelleştirme uygulamaları ile bir bütünlük içerisinde;

- **kamu zarara uğratılmıştır**

- **ülke çıkarları hiçe sayılmıştır**

- **işsizlik, güvencesiz çalışma ve pahalılık oluşmuştur**

- **tarım ve hayvancılık tasfiye edilmiştir**

- **kamu kaynakları iktidar yandaşlarına peşkeş çekilmiştir**

- **halka ait değerler sistemli bir şekilde sermaye sınıfına devredilmiştir**

- **onlarca hukuksuzluk ve kural tanımazlık örneği görülmüştür**

C.

17.03.1984 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 2983 sayılı ilk yasadan itibaren özelleştirme ile ilgili yapılan düzenlemelerin büyük bir çoğunluğu hakkında Anayasa Mahkemesi’nce iptal kararları verilmiştir. Anayasa Mahkemesi’nce verilen iptal kararları sonrasında iktidarlarca **Anayasa’nın 47, 125 ve 155. maddeleri ile birlikte ilgili birçok kanunda değişiklik yapılmak sureti ile özelleştirme “yasal” hale getirilmeye çalışılmıştır.** Ayrıca bu değişiklikler ile Danıştay’ın imtiyaz sözleşmelerini inceleme yetkisi de sınırlandırılmıştır. Yine bu değişiklikler ile “tahkim” müessesesi de anayasada yerini almıştır. Ancak **yapılan ve**

yapılmak istenen tüm bu düzenlemelerin Anayasa'nın "sosyal devlet" ilkesine aykırı olduğu da açıktır.

Anayasa'nın 47. maddesinde yapılan düzenleme ile devlet, ekonomik alandan tamamıyla çekilmekte, çekilmek bir yana, tarafsız da kalmayarak hiç bir düzenleme yapmamaktadır. Dolayısıyla **Anayasa'nın değiştirilemez nitelikteki "sosyal devlet" ilkesi tamamen yok sayılmaktadır.** Anayasanın, özellikle ekonomik alandaki planlama, ulusal sanayinin güçlendirilmesi gibi ilkelerinde devletin sosyal devlet olmasından kaynaklanan bir takım yetkileri öngörülmüş, devletin topluma karşı sorumluluk ve yükümlülükleri belirlenmiştir. Özelleştirme işlemlerinin ise bu sorumluluk ve yükümlülüklerin göz ardı edilmesi sonucunda gerçekleştiği ortadadır.

Özelleştirme sonucu ekonomide ve sosyal hayatta meydana gelen değişimler olumsuzdur. Özelleştirilen kurumların çalışanları işten çıkarılarak işsizlik artırılmakta, işlerine devam edebilen çalışanlara ise 4/C gibi farklı yasal statüler getirilerek ekonomik ve sosyal hakları kısıtlanmakta, sosyal güvenlik sistemi zarar görmekte, özelleştirilen işletmelerde çalışan kimselere uygulanan çifte standart ile sosyal adalet ve gelir dağılımı adaleti yok edilmektedir. Toplum özelleştirmeler sonucu yüksek kar getiren kurumların gelirinden mahrum bırakılarak kamusal gelir azaltılmakta dolayısıyla kamu ihtiyaçlarının karşılanması için halka fazladan vergi yükü getirilmekte, buna rağmen ihtiyaçların çoğu karşılanmamaktadır.

Özelleştirmeler sonucu sermaye devletin olanaklarından faydalanarak karını artırırken emeğin temsilcisi olan işçiler özelleştirme sürecinin mağduru olmakta, dolayısıyla emek ve sermaye arasındaki uçurum hızla derinleşmektedir.

Açıktır ki, özelleştirme, kamusal giderleri artıran, ekonomide verimliliği değil yüksek kar elde etmeyi hedefleyen, gelir dağılımını bozan, işçilerin sosyal ve ekonomik haklarını kısıtlayan ve kısıtlanmış haklarla çalışmayı dayatan, kamusal ekonomiyi özelleştirilen kurumların karlarından mahrum bırakarak zarara uğratan yapıyla, Anayasa'nın değiştirilemez maddelerinden olan 2. maddesine, bu madde ile düzenlenen sosyal devlet ilkesine açıkça aykırıdır.

Görevini Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanmak ve yerine getirmekle görevli olan yürütme, yetkisini Anayasa'nın değiştirilemez hükümlerinden olan "sosyal devlet" ilkesini kaldırmak üzere kullanmıştır, kullanmaya devam etmektedir.

D.

Şüpheliler tarafından gerçekleştirilen özelleştirme uygulamaları ve sonuçları ile yukarıda alıntıladığımız Anayasa ve yasa maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, şüphelilerin eyleminin TCK. 309. maddesinde düzenlenmiş bulunan "**Anayasayı ihlal**" suçunu oluşturduğu görülmektedir.

Dilekçede ayrıntılı olarak aktardığımız eylemleri ile şüpheliler Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenmiş bulunan ve **değiştirilemez hükümler**den olan "sosyal devlet" ve "hukuk devleti" ilkelerini kaldırmaya kalkışmışlardır. Bu yöndeki faaliyetleri halen devam da etmektedir. Şüpheliler özelleştirme uygulamalarında,

- Anayasa'nın "sosyal hukuk devleti" ilkesini kaldırma amaçlı olarak

- Örgütlü bir şekilde

- **Hiyerarşik bir düzende**
- **Süreklilik halinde**
- **Cebir kullanarak**

hareket etmişlerdir ve etmektedirler.

E.

Dilekçemizde yer alan ve yapılacak soruşturma ile isimleri saptanacak olan özelleştirme politikalarının icracısı tüm hükümet üyeleri ve bu süreçte rol almış bütün bürokratlar **“anayasayı ihlal” suçundan birinci derecede sorumludur.** Özelleştirme politikaları hükümetler tarafından saptanmakta, ne şekilde hayata geçirileceği ise tamamen ÖYK tarafından belirlenmektedir. Özelleştirmeler kurulun belirlediği şekil ve yöntemlerle yapılmaktadır. ÖYK başbakan ve başbakanın belirlediği bakanlardan oluşmaktadır. Ayrıca Özelleştirme İdaresi Başkanlığı da (ÖİB), ÖYK kararlarının uygulayıcısıdır.

Keza, **şüpheliler eylemlerini cebir kullanarak hayata geçirmişlerdir.** Şüpheliler yürütme gücünü elinde bulunduran hükümet üyeleri ve üst düzey bürokratlardır. Kamu gücüne birinci dereceden sahiptirler. **Kamu gücünün yasalara aykırı olarak kullanılması cebirdir.** Ayrıca şiddet ve zor kullanımına gerek bulunmamaktadır. Çünkü kamu gücü kullanılarak yasalara aykırı hareket edilmesi aynı sonucu ve etkiyi doğurmaktadır. Bu nedenlerle suçun maddi ögesi de gerçekleşmiştir.

1985 ile 2009 yılları arasında toplam bedeli 38,6 milyar dolar olan özelleştirme gerçekleştirilmiştir. Bunun 31,2 milyar dolarlık bölümü ise Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) hükümetleri döneminde yapılmıştır. Dilekçemizde bahsettiğimiz gibi yapılan özelleştirmeler ile kamu zarara uğrattırırken hukuk tanımaz bir şekilde hareket edilmiş ve kamu kaynakları peşkeş çekilmiştir. Bu nedenlerle **AKP hükümetleri zamanında yapılmış ve yapılacak olan özelleştirme faaliyetlerinin soruşturmasının oldukça önemli olduğu açıktır.**

Yapılacak soruşturmanı **“çete suçu”** kapsamında yürütülmesi gerekmektedir.

GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU

A.

Türk Ceza Kanunu'nun 257. maddesi aynen şu şekildedir;

“Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle kişilerin mağduriyetine ve kamu zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”

Şüphelilerin dilekçemizde ayrıntılı olarak aktardığımız eylem ve işlemleri dikkate alındığında, yasanın öngördüğü suç tipinin oluştuğu noktasında şüphe kalmamaktadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu yasa maddesiyle ilgili bir içtihadında **kamu zararını** “ *Mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmal sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması*” şeklinde tanımlamıştır.

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun’un “Amaç ve Kapsam” başlıklı 1. maddesinin (A) fıkrasında ise “*özelleştirmenin amacının ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlamak olduğu*” belirtilmiştir.

Dilekçemizin “özelleştirme uygulamaları” başlığı altında örneklerini sunduğumuz üzere, **özelleştirme süreçlerinde söz konusu Kanun’un amacına uygun hareket edilmemiş; ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlanması bir yana çok ciddi oranda kamu zararına yol açılmıştır.** Bu özelleştirme süreçlerinde tüm şüphelilerin görevlerinin gereklerine aykırı hareket ederek kamu zararına yol açtıkları ve görevi kötüye kullanma suçu işledikleri çok açık bir şekilde görülmektedir.

B.

Anayasa’nın 138. maddesi;

“(..) Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundandır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.”

hükmünü taşımaktadır.

“Demokratik hukuk devleti” ilkesi, hukuka bağlı bir rejimi ifade eder. Burada aranan Devletin tüm etkinliklerinde hukukun egemen olması, tüm etkinliklerin hukuk kurallarına uygun bulunmasıdır. Bu uygunluğu sağlayacak makamlar ise yargı organlarıdır.

Yargı kararlarının uygulanmaması, Anayasanın 36. maddesinde yazılı “hak arama hürriyeti”ni kullanılmaz bir hale getirdiği gibi, bu hukuka aykırı tutum, "hukukun üstünlüğü" ve "yargı kararlarının bağlayıcılığı" ilkelerini de ortadan kaldırmaktadır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 28. maddesi ise

“(..) Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur.”

hükmünü taşımaktadır.

Aynı yasa maddesinde yargı kararlarının gereğini yerine getirmekle yükümlü kamu görevlileri ile ilgili olarak getirilen 30 günlük uygulama süresi; kamu görevlisinin cezai sorumluluğunun doğduğunun kabulü için getirilmiş bir süredir. Nitekim idare “gecikmeksizin” yargı kararlarını uygulamakla yükümlüdür.

Oysa **ülkemizdeki özelleştirme işlemlerinin iptali yönündeki yargı kararlarının neredeyse tamamının, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından “fiili imkansızlık” ya da “biçimsel uygulama” yöntemleri ile uygulanmadığı görülmektedir. Bununda hukuka aykırı bir durum olduğu tartışmasızdır.**

Başbakanlık Özelleştirme İdaresi, yargı kararlarını yerine getirmemenin bir türü olan “biçimsel uygulama” yöntemine başvurmuşlardır. Şüphelilerin hukuki ve cezai sorumluluktan kurtulmaya dönük bu eylem ve işlemleri nedeniyle suç duyurusunda bulunma zorunluluğu doğmuştur. Yerleşik yüksek mahkeme içtihatları uyarınca “biçimsel uygulama” yargı kararının hiç uygulanmaması ile eşdeğerdir. Yargı kararlarının bir hukuk devletinde uygulanmaması aşağıda izah edilecek gerekçelerden ötürü düşünülemez. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2001/3884E. ve 2001/8478K)

C.

Aşağıda örneklerini de sunduğumuz üzere, özelleştirme süreçlerinde, şüphelilerin, Danıştay ve İdare Mahkemelerinden verilmiş olan pek çok iptal ve yürütmeyi durdurma kararı yerine getirmemiş oldukları görülmektedir.

Şüpheliler pek çok kez işlemleri aleyhine verilmiş yargı kararlarını uygulamayarak kamu zararına yol açmışlar ve TCK 257. maddede düzenlenen görevi kötüye kullanmak suçunu işlemişlerdir.

- Eti Alüminyum A.Ş.’nin özelleştirilmesi aleyhine açılan davada Danıştay, 4046 sayılı kanunda öngörülen ekonomideki “verimlilik artışı” ve “kamu giderlerinde azalma sağlamak” amacının dava konusu işlemlerde gerçekleşmediğinden bahisle yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.

Ancak Danıştay’ın verdiği yürütmeyi durdurma kararı, işletmeyi satın alan Ce-Ka İnşaat tarafından uygulanmamıştır. Bunun üzerine TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası tarafından Özelleştirme İdaresi Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında 14 Nisan 2008 tarihinde ve 3 Temmuz 2008 tarihinde suç duyurularında bulunulmuştur. Fakat dönemin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan tarafından bu kişiler hakkında soruşturma açılmasına izin verilmemiştir. Bunun üzerine TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası tarafından 24 Kasım 2008 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yöneticileri hakkında soruşturma izni vermeyen Maliye Bakanlığı hakkında Danıştay’a dava açılmıştır.

- Ankara 12. İdare Mahkemesi, 23.5.2006 tarihinde Petrol-İş Sendikası'nın açtığı davada TÜPRAŞ'ın yüzde 14,76'lık hissesinin İMKB Toptan Satışlar Pazarında satılmasına dair Özelleştirme İdaresi Başkanlığı işlemi iptal etmiştir. ÖİB'nin bu karara karşı yapmış olduğu temyiz başvurusu reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir. Ancak ÖİB, kararı uygulamadığından hisseler tekrar devlete geri alınmamıştır.

Söz konusu şaibeli satış ve devir işlemi yapan, ardından yargı kararının gereğini yapmayan ÖİB yetkilileri hakkında yapılan suç duyuruları sonucu ceza davası açılmıştır. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve ilgili Bakanlıklar ÖİB yetkililerinin soruşturulması için gereken izni vermemiştir. Yine bir başka Danıştay kararı ile bu engelleme kaldırılmış ve ÖİB yetkilileri yargılanmıştır.

DİĞER SUÇLAR AÇISINDAN

Şüphelilerin dilekçede anlattığımız eylem ve işlemleri ile Türk Ceza Kanunu'nun başkaca maddelerini ihlal ettikleri de görülmektedir. Yürütülecek soruşturma sonucunda da elde edilen deliller ile bu durum anlaşılacaktır.

Şüpheliler Türk Ceza Kanunu'nun dördüncü kısım, birimci bölümünde düzenlenmiş bulunan "Kamu İdaresinin Güvenirliğine ve İşleyişine Karşı Suçlar"ı işlemişlerdir. Bunlar;

- TCK madde 250 "irtikap suçu
- TCK madde 251 "denetim görevinin ihmali" suçudur.

Ayrıca yürütülecek soruşturma sonucunda ulaşılabilecek bilgiler ve elde edilecek deliller ile yeni suçlarda ortaya çıkabilecektir.

SONUÇ VE TALEP _____ : Yukarıda yaptığımız açıklamalar doğrultusunda, şüpheliler hakkında "örgütlü olarak Anayasayı ihlal", "görevi kötüye kullanma", "irtikap", "denetim görevinin ihmali" ve soruşturma sonucunda ortaya çıkacak yeni suçlardan soruşturma yapılarak cezalandırılmaları talebi ile kamu davası açılmasını talep ederiz.
Saygılarımızla.13.04.2010

Ek: Özelleştirme Kapsamındaki Kuruluşlara Ait
Tesis, Varlık ve İştirak Paylarından Satış veya
Devir İşlemi Gerçekleştirilenler
(<http://www.oib.gov.tr/>)